

Suvestinė redakcija nuo 2022-05-01

Isakymas paskelbtas: Žin. 2012, Nr. [72-3744](#), i. k. 1122330ISAK003D-473

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL PAUKŠTININKYSTĖS ŪKIŲ TECHNOLOGINIO PROJEKTAVIMO
TAISYKLIŲ ŽŪ TPT 04:2012 PATVIRTINIMO**

2012 m. birželio 21 d. Nr. 3D-473
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 21 d. nutarimo Nr. 1316 „Dėl normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų normavimo sričių paskirstymo tarp valstybės institucijų“ (Žin., 2004, Nr. [156-5701](#)) 18 punktu ir siekdamas, kad projektuojant paukštininkystės ūkius būtų diegiamos šiuolaikinės pažangiausios technologijos,

t v i r t i n u Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisykles ŽŪ TPT 04:2012 (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2012 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 3D-473

PAUKŠTININKYSTĖS ŪKIŲ TECHNOLOGINIO PROJEKTAVIMO TAISYKLĖS ŽŪ TPT 04:2012

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04:2012 (toliau – Taisyklės) nustato pagrindinius technologinius reikalavimus projektuojant naujai statomas ir rekonstruojamas paukštides, peryklas ir kitus statinius ir leidžia įgyvendinti svarbiausias nuostatas, užtikrinančias paukščių gerovę, efektyvią gamybą, švarią aplinką ir saugų darbą.

2. Taisyklės taikomos projektuojant paukštides naminiams paukščiams: vištomis, kalakutams, antims ir žąsims.

3. Vieta paukštininkystės ūkiams ar atskiroms paukštidėms projektuoti parenkama atsižvelgiant į vietos inžinerinę infrastruktūrą, jos įrengimo galimybes, technologinių, sanitarinių, aplinkos apsaugos ir priešgaisrinių normų reikalavimus.

4. Paukštininkystės ūkiuose, priklausomai nuo taikomos technologijos, be paukštidžių, turi būti lesalų ir kraiko saugyklos arba laikinos talpyklos, numatytos elektros energijos tiekimo sistemos, kiti energetiniai ištekliai, vandens tiekimas buitiniams ir technologiniams reikmėms, apvažiavimo keliai ir aikštelės technikos manevravimui, mėšlo ir nuotekų tvarkymo įrenginiai.

5. Teritorija apie pastatus turi būti išlyginta, įrengti apvažiavimo keliai ir aikštelės su danga, atitinkančia naudojamo transporto masę ir eismo intensyvumą, įrengtas nuotakynas švarioms paviršinėms nuotekoms nutekėti, o užterštoms nuotekoms nukreipti į jų tvarkymo (kaupimo, valymo) įrenginius. Teritorija turi būti aptverta ir apšviesta. Statinių ir želdinių išdėstymas sklype turi netrukdyti teritoriją natūraliai vėdinti.

6. Paukštidės turi būti taip suprojektuotos, kad būtų išvengta paukščių sužalojimo technologinio proceso metu. Gamyba turi būti saugi aplinkai ir atitikti geriausius gamybos būdus.

7. Paukštininkystės ūkių ir paukštidžių projektavimo užduotyje turi būti nurodyta numatomų auginti paukščių rūšis, veislė, kiekiai, technologiniai rodikliai, taip pat tame paukštininkystės ūkyje auginamų paukščių veislę išvedusių veislininkystės ūkių rekomendacijos ir reikalavimai, galintys turėti įtakos projektuose priimamiems sprendimams.

8. Priimant naujus technologinius sprendimus, neaptartus šiose Taisyklėse, turi būti pagrįstas jų taikymas ir sprendimai neturi prieštarauti teisės aktų reikalavimams.

II. TEISĖS AKTAI

9. Taisyklės parengtos vadovaujantis šiais teisės aktais:

9.1. Lietuvos Respublikos statybos įstatymu;

9.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1316 „Dėl normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų normavimo sričių paskirstymo tarp valstybės institucijų“;

9.3. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu;

9.4. Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 501 „Dėl Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

9.5. Statybos techniniu reglamentu STR 2.03.02:2005 „Gamybos, pramonės ir sandėliavimo statinių sklypų tvarkymas“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-309;

9.6. Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d.

įsakymu Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

9.7. Mėšlo ir nuotekų tvarkymo statinių technologinio projektavimo taisyklėmis ŽŪ TPT 03:2010, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 3D-472 „Dėl Mėšlo ir nuotekų tvarkymo statinių technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 03:2010 patvirtinimo“;

9.8. Nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“;

9.9. Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193 „Dėl Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“;

9.10. Paviršinių vandens telkinių naudojimo vandeniui išgauti tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. D1-302 „Dėl Paviršinių vandens telkinių naudojimo vandeniui išgauti tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9.11. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 „Dėl Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“;

9.12. Specialiaisiais reikalavimais *ratitae* paukščiams, patvirtintais Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. B1-571 „Dėl Specialiųjų reikalavimų *ratitae* paukščiams patvirtinimo“;

9.13. Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimais, patvirtintais Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-690 „Dėl Ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“;

9.14. Viščiukų broilerių laikymo reikalavimais, patvirtintais Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2010 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. B1-173 „Dėl Viščiukų broilerių laikymo reikalavimų patvirtinimo“;

9.15. Gaisrinės saugos pagrindiniais reikalavimais, patvirtintais Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1-338 „Dėl Gaisrinės saugos pagrindinių reikalavimų patvirtinimo“;

9.16. Vištų dedeklių gerovės reikalavimais, patvirtintais Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. BI -685 „Dėl Vištų dedeklių gerovės reikalavimų patvirtinimo“.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

III. APIBRĖŽTYS

10. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

10.1. **bendrasis paukštidės plotas** – paukštidės vidaus plotas, įskaitant įrenginių užimamą plotą;

10.2. **broileris** – mėsai auginamas naminių paukščių prieauglis;

10.3. **višta dedeklė** – subrendusi dėslioji višta, dedanti kiaušinius, neskirtus perinti;

10.4. **dėslioji višta** – dėsliųjų veislės višta, laikoma kiaušiniams dėti;

10.5. **grandinė paukštidė** – paukštidė, kurioje naminiai paukščiai gali laisvai vaikščioti ant grindų visoje paukštidėje arba jos dalyje;

10.6. **inkubatorius** – įrenginys kiaušiniams perinti;

10.7. **kraikas** – medžiagos, tinkamos paukščių laikymo vietoms kurti;

10.8. **naminių paukščių lesykla** (toliau – lesykla) – įtaisas lesalams supilti lesinant naminius paukščius;

10.9. **lesinimo vietos plotis** – vienam naminiam paukščiui lesinimo metu skiriamas lesyklos prieigos dalies plotis;

10.10. **lizdas** – paukštidėje įrengta vieta ar įrenginys kiaušiniams dėti. Lizdas gali būti

vieninis arba grupinis;

10.11. **mėsinė višta** – mėsinų veislės višta, iš kurios kiaušinių perinami broileriai;

10.12. **naminiai paukščiai** (toliau – paukščiai) – antys, balandžiai, fazanai, kalakutai, kurapkos, naminės vištos, perlinės vištos, putpelės, žąsys, beketeriai paukščiai, auginami ar laikomi nelaisvėje veislei, mėsa ar kiaušiniams, medžioklės ištekliams atkurti;

10.13. **naminių paukščių auginimo ūkis** (toliau – paukščių auginimo ūkis) – paukštininkystės ūkis, kuriame iki produkcinio amžiaus auginami veisliniai naminiai paukščiai arba dėslieji naminiai paukščiai iki šie pradeda dėti kiaušinius;

10.14. **naminių paukščių perinimo ūkis** (toliau – perinimo ūkis) – paukštininkystės ūkis, kuriame perinami kiaušiniai ir kuris tiekia vienadienius paukščiukus;

10.15. **naminių paukščių pulkas** (toliau – paukščių pulkas) – būrys vienodos sveikatos būklės naminių paukščių, kurie laikomi tose pačiose patalpose arba aptvare ir sudaro vieną epizootinį vienetą;

10.16. **naminių paukščių veislininkystės ūkis** (toliau – paukščių veislininkystės ūkis) – paukštininkystės ūkis, kuriame laikomi naminiai paukščiai veislinių naminių paukščių perinių kiaušinių gavybai;

10.17. **naminių paukščių veisimo ūkis** (toliau – paukščių veisimo ūkis) – paukštininkystės ūkis, kuriame laikomi naminiai paukščiai maistinių naminių paukščių perinių kiaušinių gavybai;

10.18. **narvinė paukštidė** – paukštidė, kurioje paukščiai laikomi narvuose;

10.19. **naudingasis paukštidės plotas** – paukštidės plotas, neįskaitant įrengtų lizdų ir kitų įrenginių užimamo ploto;

10.20. **naminių paukščių dėslumas** (toliau – paukščių dėslumas) – naminių paukščių nuo lytinės brandos per visą produktyvumo laikotarpį sudėtų kiaušinių skaičius;

10.21. **naminių paukščių girdykla** (toliau – paukščių girdykla) – įrenginys naminiams paukščiams girdyti paukštidėje. Girdykla gali būti lovelinė, žiedinė, kaušelinė, tekančio vandens, lašelinė;

10.22. **naminių paukščių girdymo vietos plotis** (toliau – paukščių girdymo vietos plotis) – vienam naminiam paukščiui skiriamas girdyklos prieigos plotis;

10.23. **naminių paukščių laikymo būdas** (toliau – paukščių laikymo būdas) – būdas, kaip paukštidėse laikomi naminiai paukščiai (ant grindų arba narvuose);

10.24. **naminių paukščių lauko aptvaras** (toliau – paukščių lauko aptvaras) – lauke, paprastai prie paukštidės, aptvertas plotas naminiams paukščiams dieną laikyti;

10.25. **naminių paukščių periniai kiaušiniai** (toliau – periniai kiaušiniai) – perinti skirti naminių paukščių kiaušiniai;

10.26. **naminių paukščių šildytuvė** (toliau – paukščių šildytuvė) – įrenginys, kuriuo papildomai šildoma paukštidės erdvės dalis;

10.27. **paukštidė** – tvartas naminiams paukščiams laikyti;

10.28. **paukštidės sekcija** – pertvara atskirta paukštidės dalis, kurioje laikomi to paties amžiaus ar lyties naminiai paukščiai;

10.29. **paukštidės technologinė įranga** – lesinimo ir girdymo įrenginiai, narvai, lizdai, gardų ir sekcijų pertvaros, takai, vėdinimo, kreikimo ir mėšlo šalinimo įrenginiai;

10.30. **paukštininkystės ūkis** – ūkis, kuriame pastatai, įrenginiai, inventorių ir kiti reikmenys naudojami kiaušiniams perinti ir (arba) veisliniams ir (arba) maistiniams naminiams paukščiams auginti arba laikyti;

10.31. **perykla** – pastatas, kuriame inkubatoriuose perinami periniai kiaušiniai;

10.32. **pradinis naminių paukščių pulko skaičius** (toliau – pradinis paukščių skaičius) – naminių paukščių pulko skaičius paukščių priskyrimo prie suaugusių (kito amžiaus naminių paukščių pulko) dieną;

10.33. **vienadieniai paukščiukai** – ne vyresni kaip 72 valandų nelesinti paukščių jaunikliai (paprastųjų muskusinių ančių (*Cairina moschata*) ar jų mišrūnų jaunikliai gali būti palesinti);

10.34. Kitos taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

IV. PAUKŠČIŲ TECHNOLOGINĖS GRUPĖS IR LAIKYMO SISTEMOS

11. Paukštininkystės ūkiuose visų rūšių naminiai paukščiai pagal paskirtį ir amžių skirstomi į:

11.1. veislinį pulką;

11.2. veisimo pulką;

11.3. prieauglio pulką;

11.4. vištų dedeklių pulką;

11.5. broilerių pulką.

12. Paukščių laikymo būdai:

12.1. paukščiai laikomi ant (kreikiamų ir kt.) grindų;

12.2. paukščiai laikomi ant (kreikiamų ir kt.) grindų su išėjimu į lauko aptvarus;

12.3. paukščiai laikomi narvuose.

13. Vidutiniškai suaugusiųjų kategorijai priskiriami paukščiai, vyresni kaip:

13.1. dėsliosios vištos – 22 savaitių (150 dienų);

13.2. mėsinės vištos – 23 savaitių (160 dienų);

13.3. kalakutų patelės – 33 savaitių (230 dienų);

13.4. kalakutų patinai – 36 savaitių (250 dienų);

13.5. antys – 26–28 savaitių (180–200 dienų);

13.6. žąsys – 34 savaitių (240 dienų).

14. Priklausomai nuo paukščių jauniklių perkėlimo iš pastato į pastatą, perkėlimo į suaugusiųjų paukščių pulką, skerdimo amžiaus, taip pat nuo paukščių jauniklių laikymo būdo – technologinės paukščių amžiaus (savaitėmis) grupės nurodomos 1 lentelėje.

1 lentelė. Paukščių jauniklių technologinės amžiaus (savaitėmis) grupės ir laikymo būdai

Paukščių jauniklių rūšis	Paukščių laikymo būdai	Paukščių jaunikliai, auginami veisimo pulko pakaitai	Paukščių jaunikliai, auginami mėsai (broileriai)
Dėslųjų vištų viščiukai	ant kreikiamų grindų, narvuose ant kreikiamų ir grotelių grindų, narvuose ant kreikiamų ir grotelių grindų, narvuose	1–11 11–17 17–22	
Mėsinųjų vištų viščiukai	ant kreikiamų grindų ant kreikiamų ir grotelių grindų	1–18 18–23	1–6
Kalakučiukai	ant kreikiamų grindų ant kreikiamų grindų	1–16 16–33–36	1–6; 6–16 patelės 1–6; 6–21 patinėliai
Ančiukai	ant kreikiamų grindų ant kreikiamų grindų ant kreikiamų grindų	1–8 8–21 21–28	1–7
Žąsiukai	ant kreikiamų grindų ant kreikiamų grindų	1–30 30–34	1–9

15. Statytojo (užsakovo) pageidavimu paukščių laikymo narvuose būdas gali būti pakeistas į jų laikymo ant kraiko būdą.

16. Mėsinių paukščių jaunikliai – broileriai, auginami tik ant kraiko.

17. Vidutinis suaugusiųjų vištų produktyvumas nurodytas 2 lentelėje.

2 lentelė. Vidutinis suaugusiųjų vištų produktyvumas

Paukščių rūšis	Gyvasis svoris, kg	Dėslumas, vnt./metus	Perinimui tinkamų kiaušinių, proc.	Iš inkubuotų kiaušinių išperinama vienadienių paukščiukų, proc.
Dėslųjų vištų dedeklių pulko vištos	1,7–2,2	300	-	-
Dėsliosios veisimo pulko vištos	1,7–2,2	250	90	86
Mėsinės veisimo pulko vištos	2,8–3,9	170	90	80

18. Vištų dėslumas, sudėtų kiaušinių skaičius per dėslųjį laikotarpį (sezoną, metus) skaičiuojamas pradinei vištai, t. y. vištų kiekiui nuo jų perskaičiavimo į suaugusius paukščius dienos.

19. Ančių dėslumas per metus – 150–200 kiaušinių, žąsų dėslumas pirmaisiais metais – 20–25, antraisiais – 30–35, trečiaisiais – 40–50 kiaušinių, kalakučių dėslumas – 80–120 kiaušinių per metus.

20. Paukščių jauniklių auginimo rodikliai nurodyti 3 lentelėje.

3 lentelė. Paukščių jauniklių auginimo rodikliai

Paukščių rūšis	Auginimo laikotarpis, savaitėmis	Gyvasis svoris, kg
Jaunikliai, auginami veisimo pulko pakaitai		
Dėslųjų vištų jaunikliai	1–11	0,6
	11–17	1,3–1,4
	17–22	1,45–1,8
Mėsinių vištų jaunikliai	1–18	2,3
	18–23	2,8
Jaunikliai, auginami mėsai (broileriai)		
Viščiukai broileriai	1–6	2,20–2,50
Kalakutų jaunikliai:		
patelės	1–16	4,5–10,0
patinėliai	1–21	8,0–20,0
Ančių jaunikliai	1–7	2,2–2,8

Paukščių rūšis	Auginimo laikotarpis, savaitėmis	Gyvasis svoris, kg
Žąsų jaunikliai	1–3	0,9
	3–9	4,0

21. Paukščių jauniklių gyvasis svoris nurodomas laikotarpio pabaigoje.

V. PAUKŠTININKYSTĖS ŪKIŲ TIPAI

22. Pagal gaminamos produkcijos rūšį paukštininkystės ūkiai skirstomi į:

22.1. paukščių veislininkystės ūkiai su perykla ir prieauglio išsiauginimo pulku;

22.2. dėslių paukščių veisimo ūkiai su perykla, pakaitinio ir produkcinio prieauglio išsiauginimo pulku;

22.3. mėsinių paukščių veisimo ūkiai su perykla, pakaitinio prieauglio išsiauginimo pulku ir broilerių auginimu;

22.4. siaurai specializuotus ūkiai, laikančius tik dedekles vištas su prieauglio išsiauginimo pulku, auginančius tik broilerius arba kitaip specializuotus.

23. Paukštininkystės ūkių dydis nustatomas:

23.1. paukščių veislininkystės ūkiuose – pagal perinių kiaušinių arba vienadienių paukščių metinę gamybos apimtį;

23.2. paukščių veisimo ūkiuose – pagal suaugusių paukščių pradinį skaičių arba metinį perinių kiaušinių skaičių;

23.3. paukščių auginimo ūkiuose – pagal paukščių jauniklių išauginimo per metus kiekį;

23.4. kiaušinių gamybos paukštininkystės ūkiuose – pagal surenkamą metinį maistinių kiaušinių ir laikomų vištų dedeklių pradinį skaičių;

23.5. broilerių auginimo ūkiuose – pagal metinį išauginamų broilerių skaičių ir pagaminamą mėsos kiekį;

23.6. paukščių perinimo ūkiuose – pagal realizuojamų vienadienių paukščių per sezoną arba metus skaičių.

VI. SANITARIJOS IR VETERINARIJOS REIKALAVIMAI

24. Paukštininkystės ūkiai nuo gyvenviečių ir visuomeninės paskirties statinių turi būti atskirti sanitarinės apsaugos zonomis, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimais.

25. Atstumai iki kitos paskirties gamybinių objektų (žemės ūkio produkcijos sandėlių ir kitų žemės ūkio įmonių), nesusijusių su projektuojamu paukštininkystės ūkiu, nustatomi vadovaujantis sanitarinėmis ir priešgaisrinėmis normomis.

26. Sanitarinis atstumas nustatomas kaip mažiausias atstumas nuo paukščių laikymo pastatų ir kitų paukštininkystės ūkio teršiamų paviršių iki gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų.

27. Atstumai tarp skirtingų paskirčių pastatų ir įvairių paukščių grupių paukštidžių paukštininkystės ūkiuose nustatomi remiantis technologiniais, priešgaisriniais ir veterinariniais reikalavimais.

28. Perykla turi būti projektuojama atskirame sklype nuo paukščių auginimo pastatų.

29. Administraciniai, bendrieji gamybiniai bei pagalbinės paskirties statiniai statomi atskiroje paukštininkystės ūkio dalyje.

30. Paukštininkystės ūkiuose pastatai, kuriuos aptarnauja išorės transportas (lesalų, kiaušinių, kraiko sandėliai), projektuojami ūkinėje paukštininkystės ūkio dalyje prie sklypo ribos, kad išorės transportas neįvažiuotų į ūkio vidaus teritoriją.

31. Paukštininkystės ūkio vidaus keliai, skirti paukščiams ir mėslui išvežti, neturi kirstis su keliais, kuriais atvežami vienadieniai paukščiukai, lesalai ir išvežami kiaušiniai. Kur to pasiekti

negalima, turi būti numatytos kitos priemonės, apsaugančios paukščius nuo ligų perdavimo.

32. Paukščių gaišenos ir kiti šalutiniai gyvūniniai produktai turi būti tvarkomi vadovaujantis veterinarinės tarnybos nustatyta tvarka.

33. Paukštininkystės ūkio sanitariniai ir veterinariniai objektai išdėstomi tokia tvarka:

33.1. buitinių patalpų blokas ir transporto priemonių plovimo dezinfekavimo įrenginiai projektuojami įvažiavimo į paukštininkystės ūkį dalyje;

33.2. mažuose, vienos arba dviejų paukštidžių ūkiuose arba ūkiuose su sublokuotomis paukštidėmis, leidžiama buitines ir pagalbines patalpas blokuoti su paukštidėmis arba numatyti paukštidėse, tačiau visais atvejais turi būti įrengtas atskiras išėjimas iš buitinių patalpų į lauką;

33.3. taros ir transporto dezinfekavimo blokas statomas ūkinėje paukštininkystės ūkio dalyje;

33.4. transporto priemonių ratų dezinfekavimo vonios projektuojamos prie visų įvažiavimų į paukščių laikymo ir peryklos teritoriją;

33.5. personalo batų dezinfekavimo vonios įrengiamos prie įėjimų į paukštides, peryklą ir kitus gamybinius pastatus;

33.6. reikalingi suprojektuoti paukštininkystės ūkio sanitariniai ir veterinariniai statiniai nurodomi projektavimo užduotyje.

34. Darbuotojai, prižiūrintys paukščius, priskiriami gamybos proceso grupei, kurioje darbuotojų darbo drabužiai ir kūnas užteršiami sveikatai nekenksmingomis medžiagomis.

35. Buitinės patalpos turi būti projektuojamos vadovaujantis Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimais.

VII. PAGRINDINIAI TECHNOLOGINIŲ SKAIČIAVIMŲ REIKALAVIMAI

36. Projektuojamo paukštininkystės ūkio darbo procesas, paukštidžių paskirtis, talpos ir kiekis nustatomi sudarant paukščių grupių judėjimo technologinį grafiką – ciklogramą, apimančią įvairių gamybos grandžių tarpusavio ryšius. Technologinius skaičiavimus ir ciklogramos sudarymą reikia pradėti nuo pagrindinės gamybos šakos, kuri lemia paukštininkystės ūkio gamybos apimtį.

37. Paukščių vietų skaičius ūkyje nustatomas:

37.1. suaugusiųjų paukščių pradinis vietų skaičius paukštidėje ir paukštidžių kiekis apskaičiuojamas įvertinus planuojamą gauti produkcijos kiekį ir paukščių išsaugojimą;

37.2. mėsinių paukščių jauniklių (viščiukų, kalakučiukų, ančiukų, žąsiukų) vietų skaičius paukštidėje ir paukštidžių kiekis apskaičiuojamas įvertinant numatytą gamybos programą, paukščių išsaugojimą procentais ir paukštidėse išauginamų paukščių pulkų skaičių per metus.

38. Paukštidėse išauginamų paukščių pulkų skaičius per metus priklauso nuo paukščių auginimo ir profilaktinio laikotarpio bendros trukmės.

39. Profilaktinio laikotarpio trukmė priklauso nuo paukštidės valymo (sausosios valymo ir plovimo) ir dezinfekavimo (naudojamų preparatų savybių) darbų trukmės.

40. Profilaktinis laikotarpis skaičiuojamas nuo paskutiniųjų paukščių išvežimo iš paukštidės dienos iki pirmųjų paukščių atvežimo į paukštidę dienos.

41. Vidutinis paukščių pulko patinėlių ir patelių santykis, esant natūraliam apvaisinimui, pateikiamas 4 lentelėje.

4 lentelė. Vidutinis paukščių pulko patinėlių ir patelių santykis, esant natūraliam apvaisinimui

Paukščių rūšis	Laikant paukščius ant kraiko
Dėsliosios vištos	1:10
Mėsinės vištos	1:9
Kalakutai	1:10
Antys	1:4
Žąsys	1:3

42. Taikant dirbtinį apsėklinimą vidutinis paukščių pulko patinėlių ir patelių pagal lytį santykis:

42.1. kalakutų – 1:16;

42.2. žąsų – 1:10.

43. Dėsliųjų ir mėsinių vištų pulke vienai suaugusiai vištai pakeisti reikalingas vienadienių, atrinktų pagal lytį, viščiukų skaičius pateiktas 5 lentelėje.

5 lentelė. Dėsliųjų ir mėsinių vištų pulke vienai suaugusiai vištai pakeisti reikalingas vienadienių, atrinktų pagal lytį, viščiukų skaičius

Vištų veislė	Vištų dedeklių pulkui, vištaičių	Veisimo pulkui	
		vištaičių	gaidžiukų
Dėsliosios	1,1	1,1	2,0
Mėsinės	-	1,2	2,0

44. Mėsai auginamų kalakutų, ančių ir žąsų veisimo pulko vienam suaugusiam paukščiui pakeisti ir jaunikiams išauginti vidutiniškai reikia atrinkti 4 vienadienius kalakučiukus ir 3,5 vienadienius ančiukus ir žąsiukus.

45. Vidutinis suaugusiųjų paukščių, nuo jų įvedimo į suaugusiųjų paukščių grupę, panaudojimo laikotarpis savaitėmis pateiktas 6 lentelėje.

6 lentelė. Vidutinis suaugusiųjų paukščių, įvestų į suaugusiųjų paukščių grupę, panaudojimo laikotarpis savaitėmis

Paukščių rūšis	Paukščių produktyviojo panaudojimo laikotarpis, savaitėmis
Dėsliosios vištos	53
Mėsinės vištos	36–43
Antys	20–30
Kalakutės	21
Žąsys	133

46. Skaičiuojant suaugusiųjų paukščių pulko paukščių skaičiaus kitimą (netekimą) procentais įvertinamas jų brokavimas ir nugaišę paukščiai per visą paukščių produktyviojo panaudojimo periodą. Vidutiniai suaugusiųjų paukščių brokavimo, įskaitant nugaišusius, kiekiai procentais pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė. Vidutiniai suaugusiųjų paukščių brokavimo, įskaitant nugaišusius, kiekiai, proc.

Paukščių rūšis	Brokavimas (įskaitant nugaišusius paukščius), proc.
Dėsliosios vištos	iki 15
Mėsinės vištos	iki 15
Kalakutai ir antys	iki 15
Žąsys (per 1 kiaušinių dėjimo ciklą)	iki 5

47. Perinimui skirti kiaušiniai, iki pakrovimo į inkubatorių, gali būti laikomi (skaičiuojant dienomis):

47.1. vištų ir kalakučių – 7;

47.2. ančių – 8;

47.3. žąsų – 10.

48. Įvairių rūšių paukščių kiaušinių perinimo trukmė pateikta 8 lentelėje.

8 lentelė. Įvairių rūšių paukščių kiaušinių perinimo trukmė

Kiaušiniai pagal paukščių rūšis	Perinimo trukmė, paromis
Dėsliųjų vištų kiaušiniai	21
Mėsinių vištų kiaušiniai	21,5
Ančių kiaušiniai	27–33,5
Kalakučių kiaušiniai	27–27,5
Žąsų kiaušiniai	30,5–31,5

49. Peryklos mažiausias skilimo salės profilaktinis darbo pertrūkis po kiekvieno vienadienių paukščiukų pulko išleidimo yra ne mažiau kaip 1–3 dienos.

50. Projektuojant peryklą, veikiančią visus metus, būtina vadovautis Naminių paukščių ir perinių kiaušinių prekybos su valstybėmis narėmis ir importo iš trečiųjų šalių veterinarijos reikalavimais.

VIII. PASTATŲ IR ĮRENGINIŲ SĄRAŠAS

51. Pagrindinių gamybinių pastatų sąrašas pateiktas 9 lentelėje.

9 lentelė. Pagrindinių gamybinių pastatų sąrašas

Paukščių rūšis	Pastato paskirtis
Vištos	1. Paukštidės vištų dedeklių pulko vištoms laikyti: a) ant kraiko; b) ant kraiko – grotelių; c) narvuose. 2. Paukštidės veisimo pulko vištoms laikyti: a) ant kraiko; b) ant kraiko – grotelių. 3. Paukštidės pakaitiniams jaunikiams auginti: a) ant kraiko; b) ant kraiko – grotelių; c) narvuose. 4. Paukštidės broileriams laikyti – ant kraiko
Kalakutai	1. Paukštidės veisimo pulko kalakutams laikyti – ant kraiko. 2. Paukštidės pakaitiniams kalakutų jaunikiams laikyti – ant kraiko. 3. Paukštidės mėsai auginamiems kalakutų jaunikiams laikyti – ant kraiko.
Antys	1. Paukštidės veisimo pulko antims laikyti – ant kraiko. 2. Paukštidės pakaitiniams ančių jaunikiams laikyti – ant kraiko.

Paukščių rūšis	Pastato paskirtis
	3. Paukštides mėsai auginamiems ančių jaunikliams laikyti – ant kraiko.
Žąsys	1. Paukštides veisimo pulko žąsims laikyti – ant kraiko. 2. Paukštides pakaitiniams žąsų jaunikliams laikyti – ant kraiko. 3. Paukštides mėsai auginamiems žąsų jaunikliams laikyti – ant kraiko.
Perykla	Patalpų ir įrenginių kompleksas kiaušiniams perinti.

52. Projektuojant paukštides vištoms dedeklėms laikyti reikia vadovautis Dedeklių vištų laikymo reikalavimų nuostatomis.

53. Projektuojant paukštides broileriams laikyti reikia vadovautis Viščiukų broilerių laikymo reikalavimų nuostatomis.

54. Pagrindinių gamybinių pastatų sąrašas nurodomas projektavimo užduotyje. Pastatų talpos nustatomos pagal projekto technologinėje dalyje apskaičiuotas reikmes.

55. Projektuojamos peryklos inkubatorių talpa turi atitikti didžiausio vienadienių paukščių pulko, kurį turi pateikti augintojui, kiekį.

56. Pavyzdinis paukštininkystės ūkio aptarnavimo paskirties statinių sąrašas pateiktas 10 lentelėje.

10 lentelė. Pavyzdinis paukštininkystės ūkio aptarnavimo paskirties statinių sąrašas

Statinių grupė	Statinių sąrašas
Pagalbiniai gamybiniai statiniai	1. Kombinuotųjų lesalų gamybos cechas. 2. Paukščių skerdykla (su šaldytuvu ir atliekų utilizavimo cechu). 3. Kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo cechas su trumpalaikio saugojimo sandėliu. 4. Paukštininkystės atliekų utilizavimo cechas. 5. Taros ir įrenginių remonto dirbtuvės. 6. Automobilinės svarstyklės. 7. Inžineriniai įrenginiai ir tinklai: a) vandentiekio; b) nuotekų surinkimo sistema; c) elektros tiekimo; d) šilumos tiekimo; e) ryšių. 8. Vidaus keliai su kieta danga, sujungti su bendro naudojimo keliais. 9. Tvoros teritorijai aptverti.
Sandėliai	1. Lesalų sandėliai. 2. Kraiko sandėliai. 3. Taros sandėliai. 4. Ūkinio inventoriaus ir materialinių vertybių sandėliai. 5. Mėšlo ir nuotekų kaupimo ir tvarkymo įrenginiai. 6. Garažai, stoginės ir aikštelės mechanizacijos priemonės laikyti. 7. Vandens rezervuaras, tvenkinys ar kūdra priešgaisrinėms ir technologinėms reikmėms tenkinti.
Veterinarinės paskirties statiniai	1. Transporto ir taros dezinfekavimo blokai. 2. Transporto dezinfekavimo barjerai ant įvažiavimo kelių.
Administraciniai ir	1. Administracinis pastatas su personalo maitinimo patalpomis.

Statinių grupė	Statinių sąrašas
buitinių patalpų statiniai	2. Personalo buitinių patalpų pastatas su darbo rūbų skalbykla.

57. Kiekvienu konkrečiu atveju paukštininkystės ūkio aptarnavimo paskirties statinių sąrašas priklauso nuo paukštininkystės ūkio gamybos krypties ir apimties, todėl statinių sąrašas pateikiamas projektavimo užduotyje. Statinių dydis ir talpos nustatomos pagal projekto technologinėje dalyje apskaičiuotas reikmes.

IX. PATALPŲ SUPLANAVIMO IR JŲ STATYBINIŲ SPRENDIMŲ REIKALAVIMAI

58. Paukštidžių orientacija pasaulio šalių atžvilgiu ir vieta sklype parenkama pagal vietos sąlygas. Paukštides statomos pavėjui vyraujančių vėjų pakaitinių jauniklių paukštides ir peryklos atžvilgiu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

59. Vištų dedeklių pulko pastatai, atsižvelgiant į vyraujančių vėjų kryptį, statomi pavėjui veisimo paukščių pulko pastatų atžvilgiu.

60. Technologiniai reikalavimai paukštidžių statybiniais sprendimams:

60.1. pertvaros tarp atskirų paukščių pulkų vištų, kalakutų ir jų jauniklių paukštides įrengiamos per visą patalpos aukštį, ančių ir jų jauniklių, taip pat žąsiukų iki 9 savaičių amžiaus – 0,6 m aukščio, suaugusių žąsų ir jų jauniklių daugiau kaip 9 savaičių – 1,2 m;

60.2. paukščių lauko aptvaro antims ir jų jaunikliams, taip pat žąsiukams iki 9 savaičių amžiaus tvorų aukštis turi būti 0,6 m aukščio, suaugusioms žąsims ir jų jaunikliams daugiau kaip 9 savaičių – 1,5 m. Laikant kalakutus su pakirptais sparnais pertvarų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 1,5 m;

60.3. pertvaroms naudojamo tinklo akutės turi būti ne didesnės kaip:

60.3.1. 30x30 mm – viščiukams iki 10 ir kalakučiukams iki 17 savaičių;

60.3.2. 50x50 mm – suaugusioms vištoms ir kalakutams, taip pat vištų jaunikliams daugiau kaip 10 savaičių ir kalakučiukams daugiau kaip 17 savaičių;

60.3.3. pertvaros turi būti lengvai išardomos ir atitikti priešgaisrinius reikalavimus;

60.4. papildomos grotelinės grindys grindinėse paukštides paukščiams vaikščioti įrengiamos vidutiniškai 0,4–0,7 m aukštyje nuo paukštides grindų;

60.5. vartų ir durų plotis, aukštis ir skaičius nustatomas pagal taikomą technologiją, įrenginius ir statybinius sprendimus, tačiau visais atvejais jie turi atitikti priešgaisrinius reikalavimus. Visose paukštides būtina numatyti ne mažiau kaip du evakuacinius išėjimus;

60.6. vartai ir durys paukščių laikymo patalpose ir evakuacijos keliuose turi atsidaryti išėjimo iš patalpos kryptimi. Prie nuolatinio naudojimo vartų ir durų paukštides turi būti įrengiami prieangiai arba nuolatinis įėjimas į jas turi būti per kitas patalpas;

60.7. paukštidžių vidaus aukštis nuo grindų iki perdenginio (denginio) išsikišusių konstrukcijų apačios turi būti:

60.7.1. grindinėse paukštides, kuriose paukščiai laikomi ant kraiko – pagal naudojamus įrenginius kreikti ir mėšlui šalinti, tačiau ne mažiau kaip 2,7 m prie šoninės sienos;

60.7.2. paukštides su narvais, perykloje, kiaušinių sandėliuose ir kitose gamybinėse patalpose – priklausomai nuo naudojamų įrenginių gabaritų, tačiau ne mažiau kaip 3,0 m prie šoninės sienos;

60.7.3. dėl technologinių ar kitų reikalavimų numatant mažesnius patalpų aukščius, jie turi būti pagrįsti;

60.7.4. reguliaraus darbuotojų praėjimo vietose ir evakuacijos keliuose nuo grindų iki pakabinamų technologinių įrenginių apačios turi būti ne mažiau kaip 2,0 m;

60.8. paukštidžių sienos, lubos, grindys turi būti lygios, be plyšių, suapvalintais kampais tarp

sienų ir lubų ir tarp sienų ir grindų, lengvai plaunamos ir atsparios dezinfekavimo medžiagoms;

60.9. paukštidžių cokolinė pamatų dalis turi būti apšiltinta;

60.10. grindys turi būti su įrengta hidroizoliacija apsaugai nuo gruntinės drėgmės ir pagal visas pastato išorės sienas apšiltintos ne siauresne kaip 1,0 m pločio juosta;

60.11. pagalbines-gamybines ir buitines patalpas blokuojant su paukštidėmis, šiose patalpose turi būti numatyti atskiri išėjimai į lauką, aplenkiant paukščių laikymo patalpas.

61. Peryklų įrengimo reikalavimai:

61.1. peryklos pastatai iš išorės turi būti apsaugoti nuo kitų paukščių ir graužikų;

61.2. perykla turi būti taip suplanuota, kad visi procesai, susiję su kiaušinių, mobilių įrenginių ir personalo judėjimu, vyktų viena kryptimi;

61.3. peryklos patalpų grindys ir sienos turi būti lengvai plaunamos ir atsparios dezinfekuojamų medžiagų poveikiui, turi būti įrengti nuolydžiai plovimo nuotekoms šalinti, lengvai valomos;

61.4. perykloje esančių įrenginių paviršius turi būti lygus ir nelaidus vandeniui.

X. PLOTŲ NORMOS. PASTATŲ, ĮRENGINIŲ IR PATALPŲ TECHNOLOGINIŲ ELEMENTŲ PAGRINDINIAI MATMENYS

62. Paukščių tankis paukštidėje priklauso nuo paukščių laikymo būdo ir turi atitikti Ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimus ir specialiuosius vištoms dedeklėms ir viščiukams broileriams keliamus reikalavimus.

63. Paukščių, laikomų ant kreikių arba kreikių ir grotelių grindų, kiekis vienam kvadratiniam metrui pastato naudojamo ploto pateiktas 11 lentelėje.

11 lentelė. Paukščių, laikomų ant kreikių arba kreikių ir grotelių grindų, kiekis vienam kvadratiniam metrui pastato naudojamo ploto

Paukščių rūšis ir amžiaus grupės	Leidžiamas laikyti paukščių kiekis 1 m ² naudingojo ploto
Suaugusieji paukščiai	
Dėsliosios vištos:	
vištų dedeklių pulko vištos	9,0
veisimo pulko vištos	4,5–5,0
Mėsinės, veisimo pulko vištos	4,5–5,5
Kalakutai (veisimo pulko):	
kalakutės (patelės)	1,5–2,0
kalakutai (patinai)	1,0
Antys (veisimo pulko):	2,5–2,7
Žąsys (veisimo pulko):	
žąsys (patelės)	1,5
žąsinai (patinai)	1,0
Paukščių jaunikliai, auginami veisimo pulko pakaitai (amžius savaitėmis)	

Paukščių rūšis ir amžiaus grupės	Leidžiamas laikyti paukščių kiekis 1 m ² naudingojo ploto
Dėsliųjų vištų veisimo pulko pakaitai auginami jaunikliai: 1–10 (skiriant pagal lytį) 10–22 (skiriant pagal lytį)	 14 9
Mėsinių vištų veisimo pulko pakaitai auginami jaunikliai: 1–18 (skiriant pagal lytį) 18–23 (skiriant pagal lytį)	 vištaitės 4–7 gaidžiukai 3–4 4,0–7,0
Kalakutų veisimo pulko pakaitai auginami jaunikliai: 1–16 (patinai, patelės) 16–33 (patinai, patelės) 16–36 (patinai)	 3,0–4,0 2,0–3,0 2,0
Ančių veisimo pulko pakaitai auginami jaunikliai: 1–7 7–21 21–28	 8,0 3,0–3,5 2,5–3,2
Žąsų veisimo pulko pakaitai auginami jaunikliai: 1–9 9–30 30–34	 4,0 3,0 1,5
Paukščių jaunikliai, auginami mėsai (broileriai)	
Paukščių rūšis	Leidžiama laikyti paukščių, gyvojo svorio kg/1 m ² naudingojo ploto
Mėsinių veislių viščiukai broileriai 1–6 savaičių, neskiriant pagal lytį ir laikant ant kraiko	33,0 39,0* 42,0*
Mėsiniai kalakučiukai: a) iki 6 savaičių patelės ir patinėliai laikomi po 8–10 vnt./m ² ;	24,0

Paukščių rūšis ir amžiaus grupės	Leidžiamas laikyti paukščių kiekis 1 m ² naudingojo ploto
b) 6–16 savaičių patelės (iki 10,0 kg), realizuojamos atrankos būdu, laikomos po 5,1 vnt./m ² ;	52,0
c) 6–21 savaitės patinėliai (iki 20,0 kg), realizuojami atrankos būdu, laikomi po 2,8 vnt./m ² .	56,0
Mėsiniai ančiukai: 1–6 savaičių (2,8 kg) laikomi po 8,0 vnt./m ²	20,0
Mėsiniai žasiukai: 1–4 savaičių (8,0 vnt./m ²) 4–9 savaičių (4,0 kg) laikomi po 4,0 vnt./m ²	10,0 20,0

64. Vištų dedeklių kiekis vienam kvadratiniam metrui pastato naudojamo ploto turi būti nustatomas vadovaujantis Dedeklių vištų laikymo reikalavimais.

65. Mėsinių veislių vištų veisimo pulko ir jų pakaitinių jauniklių kiekis vienam kvadratiniam metrui pastato naudingojo ploto turi būti nustatomas vadovaujantis Mėsinių veislių paukščių veislynų ir reprodukcinių ūkių vertinimo taisyklių reikalavimais.

66. Mėsinių veislių viščiukų broilerių kiekis vienam kvadratiniam metrui pastato naudingojo ploto turi būti nustatomas vadovaujantis Viščiukų broilerių laikymo reikalavimais. 11 Lentelėje * pažymėtas paukščių laikymas leidžiamas tik nustatyta tvarka, įvykdžius papildomus broilerių gerovės apsaugos taisyklių reikalavimus.

67. Vadovaujantis Dedeklių vištų laikymo reikalavimų nuostatomis, dedeklių vištų produkcinio pulko vienai dedeklei vištai, laikomai ant kreikamų grindų – grotelių, turi tekėti ne mažiau kaip 250 cm² kreikamų grindų ploto; patalpoje turi būti kreikiama ne mažiau kaip 1/3 grindų paviršiaus.

68. Laikant paukščius narvuose, narvų konstrukcija ir techniniai duomenys turi atitikti gyvūnų gerovės reikalavimus, nurodytus Dedeklių vištų laikymo reikalavimuose.

69. Vienam paukščiui narve būtinas skirti plotas nurodytas 12 lentelėje.

12 lentelė. Vienam paukščiui narve būtinas skirti plotas

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Narvo plotas, skiriamas 1 paukščiui, cm ²	
	patelės	patinai
Suaugusieji paukščiai		
Dėsliosios vištos: vištos dedeklės	750	-
Jaunikliai, auginami pulko pakaitai (amžius savaitėmis)		
Dėslųjų vištų dedeklių pulko jaunikliai: 1–17	300	-
Dėslųjų vištų veisimo pulko jaunikliai:		

1–11	300	300–315
------	-----	---------

70. Nustatant paukščių kiekį narve, būtina užtikrinti reikiamą lesinimo ir girdymo vietų plotį, suaugusiems paukščiams – ir lizdų kiekį.

71. Paukščių kiekis narve nustatomas atsižvelgiant į naudojamą narvo plotą, t. y. neskaitant ploto, kurį užima lesykla, lizdas.

72. Vištų dedeklių laikymo narvai turi būti parenkami vadovaujantis Dedeklių vištų laikymo reikalavimų nuostatomis.

73. Prie suaugusių ančių, žąsų ir jų jauniklių, auginamų veisimo pulko pakaitai, paukštidžių, turi būti numatyti lauko aptvarai, kuriuose būtų vandens kanalai paukščių maudymuisi. Lauko aptvarų įrengimas prie kitos paskirties paukštidžių nurodomas projektavimo užduotyje. Lauko aptvarų su kieta danga plotas turi būti ne mažesnis kaip paukštidės, jie turi būti aptverti tinklo tvora ir suskirstyti į sekcijas, atitinkančias paukštidės suskirstymą, numatytos paukščių girdyklos ir apsauga nuo plėšrūnų.

74. Paukštidės sienoje turi būti įrengtos landos, per kurias paukščiai išleidžiami į aptvarus. Paukščių kiekis vienai landai ir landų matmenys pateikti 13 lentelėje.

13 lentelė. Paukščių kiekis vienai landai ir landų matmenys

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Paukščių kiekis landai, vnt.	Landos matmenys, m		
		plotis	aukštis	slenksčio aukštis
Suaugusieji paukščiai				
Vištos	200	0,4	0,35	0,1
Antys	30–50	0,4	0,4	0,1
Žąsys	60	0,6	0,5	0,1
Jaunikliai, auginami veisimo pulko pakaitai				
Vištų jaunikliai	200	0,4	0,35	0,1
Ančių jaunikliai	100–150	0,3	0,4	0,05
Žąsų jaunikliai	125	0,4	0,4	0,05

75. Jeigu paukštidžių landų slenksčiai yra aukštesni kaip 0,1 m (vištomis) ir 0,05 m (antimis ir žąsimis), įrengiami nuolydžiai.

76. Vandens kanalai įrengiami lauko aptvarų viduryje, per visą paukštidės ilgį. Vandens kanalų matmenys pateikti 14 lentelėje.

14 lentelė. Vandens kanalų matmenys

Paukščių rūšis	Plotis viršuje, m	Gylis, m	Krantų nuolydis, laipsniais
Suaugusios antys ir jaunikliai veisimo pulko pakaitai	0,8–1,0	0,25	30
Suaugusios žąsų ir jaunikliai veisimo pulko pakaitai	1,0	0,3	30

77. Gamybinių paskirties pastatų ir patalpų plotų normos pateiktos 15 lentelėje.

15 lentelė. Gamybinių paskirties pastatų ir patalpų plotų normos

Pastatai ir patalpos, jų paskirtis	Plotų normos
Paukštidės, skirtos paukščiams laikyti ant kraiko	
Paukščių laikymo (auginimo) patalpa	Priklausomai nuo paukščių pulko dydžio, technologinių sprendimų ir įrenginių
Pagalbinės patalpos (įrenginiams, valdymo skydams, inventoriui, tualetas ir kt.)	Priklausomai nuo technologinių įrenginių gabaritų
Personalo patalpa	5–6 m ² (jei įrengiama viena kelioms paukštidėms 12 m ²)
Kiaušinių surinkimo, paruošimo ir laikino saugojimo (iki vienos paros) patalpa	Priklausomai nuo technologinių sprendimų ir įrenginių
Kiaušinių aerozolinio dezinfekavimo kamera (maistiniai kiaušiniai nedezinfekuojami)	Priklausomai nuo technologinių sprendimų ir įrenginių
Paukštidės, skirtos paukščiams laikyti narvuose	
Paukščių laikymo (auginimo) patalpa	Priklausomai nuo paukščių pulko dydžio, technologinių sprendimų ir įrenginių
Pagalbinės patalpos (įrenginiams, valdymo skydams, inventoriui, tualetas ir kt.)	Priklausomai nuo technologinių įrenginių gabaritų
Personalo patalpa	5–6 m ² (jei įrengiama viena kelioms paukštidėms 12 m ²)
Kiaušinių surinkimo, paruošimo ir laikino saugojimo (iki vienos paros) patalpa	Priklausomai nuo technologinių sprendimų ir įrenginių
Kiaušinių aerozolinio dezinfekavimo kamera (maistiniai kiaušiniai nedezinfekuojami)	Priklausomai nuo technologinių sprendimų ir įrenginių
Kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo cechas su trumpalaikio saugojimo sandėliu	
Kiaušinių priėmimo, rūšiavimo ir pakavimo patalpa	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų (pagal gamybos apimtį)
Kiaušinių saugojimo patalpa	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų (pagal gamybos apimtį)
Tarnybinė patalpa apskaitai tvarkyti, patalpos buities reikmėms (tualetas)	8–15 m ²
Taros laikymo patalpa	Priklausomai nuo gamybos apimtys
Taros dezinfekavimo patalpa	Priklausomai nuo gamybos apimtys
Šaldymo įrenginių patalpa	Priklausomai nuo gamybos apimtys ir įrenginių gabaritų
Perykla	
Kiaušinių perinimo patalpa (eksploatuojama laikantis principo „pilna – tuščia“ arba taikant nepertraukiamą perinimo procesą)	Priklausomai nuo inkubatorių tipo ir skaičiaus
Skilimo patalpa (eksploatuojama laikantis principo „pilna – tuščia“ arba taikant nepertraukiamą perinimo procesą)	Priklausomai nuo skilimo inkubatorių tipo ir skaičiaus

Pastatai ir patalpos, jų paskirtis	Plotų normos
Kiaušinių priėmimo patalpa	Priklausomai nuo įrangos tipo ir gabaritų (pagal gamybos apimtį)
Perinių kiaušinių paruošimo patalpa	Priklausomai nuo įrangos tipo ir gabaritų (pagal gamybos apimtį)
Perinių kiaušinių saugojimo patalpa	Priklausomai nuo kiaušinių laikymo technologijos
Kiaušinių dezinfekavimo kamera	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų (pagal gamybos apimtį)
Laboratorija	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų (pagal gamybos apimtį)
Plovykla (inventoriui plauti ir dezinfekuoti)	Priklausomai nuo inventoriaus kiekio ir darbo režimo
Vienadienių paukščių taros sandėlis	Priklausomai nuo įrangos tipo ir gabaritų
Vienadienių paukščių rūšiavimo pagal lytį patalpa	Priklausomai nuo įrangos tipo ir gabaritų
Ekspedicija	Priklausomai nuo įrangos tipo ir gabaritų
Inventoriaus (atsarginių inkubatorių dėklų ir kt.) saugojimo patalpa	Priklausomai nuo įrangos tipo ir gabaritų
Kompresorinė	Pagal įrenginių gabaritus
Techninio personalo patalpa	10–15 m ²
Tarnybinė patalpa (apskaitai tvarkyti)	Iki 20 m ² (priklausomai nuo peryklos pajėgumo)
Personalo buitinės ir sanitarinės patalpos (darbuotojų sanitarinio paruošimo ir drabužių saugojimo. Darbo drabužių ir avalynės džiovykla)	Priklausomai nuo darbuotojų skaičiaus, įrengiant atskiras persirengimo patalpas gatvės ir darbo drabužiams su dušais tarp jų
Šildoma transporto stovėjimo vienadienių paukščių pakrovimo metu patalpa	Pagal transporto priemonių gabaritus
Perinimo atliekų laikinojo saugojimo patalpa	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų
Vienadienių paukščių aerozolinio apdorojimo patalpa	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų
Vienadienių paukščių atrinkimo patalpa	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų
Paukščių vakcinacijos patalpa	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų
Kiaušinių taros dezinfekavimo kamera	Priklausomai nuo įrenginių gabaritų

78. Būtinai projektuojamo paukštininkystės ūkio pastatų ir patalpų sąrašas sudaromas atsižvelgiant į gamybos apimtį ir taikomą technologiją, patalpų plotai apskaičiuojami. Patalpų, kuriose montuojami įrenginiai, plotas nustatomas pagal racionalų įrenginių išdėstymą.

79. Peryklose leidžiama sujungti kiaušinių priėmimo ir rūšiavimo patalpas.

80. Peryklą, kurios veikia sezoniskai ir aprūpina vienadieniais paukščiukais įvairių rūšių ir veislių paukščių laikytojus, 15 lentelėje nurodytų patalpų sąrašą leidžiama supaprastinti ir patalpas nurodyti projektavimo užduotyje.

81. Paukštininkystės ūkiuose, kuriuose numatoma įrengti kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo cechą, šios paskirties patalpų prie paukštidžių įrengti nereikia.

XI. PAUKŠČIŲ LESINIMO IR GIRDYMO VIETŲ PLOČIAI, LIZDAI

82. Paukščių lesinimo ir girdymo vietų pločiai, esant skirtingos konstrukcijos įrenginiams, pateikiami 16 lentelėje.

16 lentelė. Paukščių lesinimo ir girdymo vietų pločiai, esant skirtingos konstrukcijos įrenginiams

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Lesinimo vietos plotis, cm, kai lesykla		Girdymo vietos plotis, cm, kai girdykla		Vienai lašelinei girdyklai skiriama vištų
	lovelinė	žiedinė	lovelinė	žiedinė	
Suaugusieji paukščiai (amžius savaitėmis)					
Dėsliosios vištos ir pulko pakaitai auginami jaunikliai nuo 17 iki 22	10 12 (narvuose)	4	2,5	1	10
Mėsinės vištos ir pulko pakaitai auginami jaunikliai nuo 18 iki 26	15	9	2,5	1	6–10
Kalakutai	10–12		3–4		
Antys	3		3		
Žąsys	4–5		3–4		
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis)					
Dėslųjų vištų pulko pakaitai auginami jaunikliai:					
1–9	2,5		1		
9–17	3,5		2		
Mėsinių vištų jaunikliai:					
1–18 (pulko pakaitai)	8–15	6–8	2		8–12
1–6 (broileriai)	4	2,0 – 2,5	1–2	1	15
Kalakutų jaunikliai:					
a) auginami veisimo pulko pakaitai:					
1–16	4–5	2	2	2	
16–30–33	8–10	4	3	4	
b) auginami mėsai:					

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Lesinimo vietos plotis, cm, kai lesykla		Girdymo vietos plotis, cm, kai girdykla		Vienai lašelinei girdyklai skiriama vištų
	lovelinė	žiedinė	lovelinė	žiedinė	
1–16 (patelės)	4	2	2	2	
1–21 (patinėliai)	5	4	2	4	
Ančių jaunikliai:					
1–3	1,5		1		
3–7	2		1		
7–26	2,5		2,5		
Žąsų jaunikliai:					
1–9	2		2		
9–30	2,5		2		
30–34	4		3		

83. Paukštidėse, kuriose paukščiai laikomi narvuose, kiekviena višta dedeklė turi turėti galimybę pasiekti ne mažiau kaip dvi girdyklas.

84. Vištų ir kalakutų jaunikliams pirmuoju amžiaus laikotarpiu daugiausia įrengiamos žiedinės lesyklos, ančių ir žąsų jaunikliams – lovelinės.

85. Paukštidėse, kuriose laikomi dėslieji suaugę paukščiai ne narvuose, turi būti numatyti vieniniai arba grupiniai lizdai kiaušiniams dėti. Turi būti patogus priėjimas prie lizdų jiems apžiūrėti, valyti ir kiaušiniams surinkti. Lizdų skaičius nustatomas pagal tai, kokiam paukščių skaičiui skiriamas vienas lizdas. Paukščių skaičius vienam lizdui ir lizdo matmenys pateikti 17 lentelėje.

17 lentelė. Paukščių skaičius vienam lizdui ir lizdo matmenys

Paukščių rūšis	Paukščių skaičius lizdui	Lizdo matmenys, m			
		plotis	gylis	aukštis	slenksčio aukštis
Vieniniai lizdai					
Vištos	3–4	0,3	0,4	0,3	0,08
Kalakutės	4–7	0,5	0,7	0,6	0,15
Antys	3–4	0,3	0,4	0,4	0,10
Žąsys	2–3	0,4	0,6	0,5	0,10
Grupiniai lizdai					
Vištos:					
a) dėsliosios	120	2,5	0,4	0,4	0,08
b) mėsinės	40	2,0	0,4	0,4	0,08

86. Vištų dedeklių lizdai įrengiami vadovaujantis Dedeklių vištų laikymo reikalavimų nuostatomis.

87. Dėsliosioms veisimo pulko vištoms lizdai įrengiami vieno arba dviejų aukštų ne aukščiau kaip 0,5–0,6 m nuo grindų arba grotelinių grindų paviršiaus, kalakutų, ančių ir žąsų lizdai įrengiami ant grindų.

88. Mėsinėms veisimo pulko vištoms lizdai įrengiami vieno aukšto ne aukščiau kaip 0,4 m nuo grindų arba grotelinių grindų paviršiaus.

XII. LESALŲ REIKMĖS IR SAUGOJIMO ATSARGOS

89. Paukštininkystės ūkiuose įrengtų sandėlių lesalams saugoti talpa gali sudaryti 3,0–3,5 proc. (11–13 dienų) metinės reikmės, tačiau visais atvejais lesalų saugojimo sąlygos ir trukmė turi atitikti reikalavimus, užtikrinančius reikiamą lesalų kokybę.

90. Paukštininkystės ūkių laikino saugojimo talpyklų, įrengtų prie paukštidžių, talpa apskaičiuojama įvertinant lesalų tiekimo ritmiškumą (įvertinant poilsio ir švenčių dienas). Vidutinis kombinuotųjų lesalų tankis 0,5–0,6 t/m³.

91. Kombinuotųjų lesalų sunaudojimo normos apskaičiuojamos:

91.1. suaugusiųjų paukščių – pagal metinį vidutinį paukščių skaičių;

91.2. jauniklių – pagal auginimo periodus per metus.

92. Kombinuotųjų lesalų vidutinės reikmės pateikiamos 18 lentelėje. Lentelėje pateikiama suaugusiųjų paukščių – metinė, paukščių jauniklių – auginimo periodui lesalų reikmė.

18 lentelė. Kombinuotųjų lesalų vidutinė metinė arba auginimo periodui reikmė

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Lesalų norma vienam paukščiui, kg
Suaugusieji paukščiai	
Vištos:	
a) dėsliosios:	
vištų dedeklių pulko	44,5
veisimo pulko	46,7
b) mėsinės:	
veisimo pulko	56,6
Kalakutės ir kalakutai per 21 dėslumo savaitę	42,6
Antys:	97,7–98,6
Žąsys:	
a) pirmaisiais ir antraisiais naudojimo metais	120,4
b) trečiaisiais naudojimo metais	70,0
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis)	
Viščiukai broileriai:	
1–6	4,0
Vištų jaunikliai, auginami pulko pakaitai:	

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Lesalų norma vienam paukščiui, kg
a) dėslųjų veislių: 1–17–22	5,6–9,4
b) mėsinių veislių: 1–23	16,0
Kalakučiukai: a) mėsiniai: patelės: 1–6 6–16 patinėliai: 1–6 6–21 b) jaunikliai, auginami pulko pakaitai: 1–6 6–16 16–33	 3,8 11,0 4,2 27,3 3,8 14,3 34,2
Ančiukai: a) mėsiniai: 1–6 b) jaunikliai, auginami pulko pakaitai: 1–6 6–21 21–28	 9,1 9,1 22,8 13,1
Žąsiukai: a) mėsiniai: 1–3 3–9 b) jaunikliai, auginami pulko pakaitai: 1–3 3–9 9–30 30–34	 1,6 12,4 1,6 12,4 41,5 7,8

93. Sunaudojamas vidutinis lesalų kiekis 1 kg gyvo svorio išauginti arba 10 kiaušinių gauti pateikiamas 19 lentelėje.

19 lentelė. Sunaudojamas vidutinis lesalų kiekis 1 kg gyvo svorio išauginti arba 10 kiaušinių gauti

Pagrindinės produkcijos rūšis ir mato vienetas	Lesalų reikmė, kg
Viščiukui broileriui, laikomam ant kraiko (6 savaičių realizacijos svoris 2,2–2,5 kg)	1,8–1,85
Kalakučiukui, auginamam mėsai:	
a) patelėms (16 savaičių realizacijos svoris 4,5–10 kg)	2,5–3,5
b) patinėliams (20 savaičių realizacijos svoris 8,0–20 kg)	2,6–3,9
Ančiukui, auginamam mėsai (realizacijos svoris 2,0–2,8 kg)	3,2–3,8
Žąsiukui, auginamam mėsai (realizacijos svoris 3,7–4,0 kg)	3,7
Vištų dedeklių pulko 10 kiaušinių gauti (dėslumas 300 kiaušinių per metus)	1,6
Veisimo pulko dėslųjų vištų, įskaitant gaidžių laikymą, 10 kiaušinių gauti (dėslumas 250 kiaušinių per metus)	1,7
Veisimo pulko mėsinųjų vištų, įskaitant gaidžių laikymą, 10 kiaušinių gauti (dėslumas 170 kiaušinių per metus)	3,2–3,5

XIII. KRAIKO REIKMĖS NORMOS

94. Kraiko reikmės normos įvairių rūšių paukščių laikymo periodu pateiktos 20 lentelėje.

20 lentelė. Kraiko reikmės normos

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Kraiko sluoksnio storis, cm	Kraiko reikmė 1 paukščiui, kg
Suaugusieji paukščiai		
Dėsliosios vištos ir pakaitiniai jaunikliai nuo 17 iki 22 savaičių	15	5,5
Mėsinės vištos ir pakaitiniai jaunikliai nuo 18 iki 26 savaičių	5–8	6,0
Kalakutai ir pakaitiniai jaunikliai nuo 16–33 savaičių	15	30,0
Antys ir pakaitiniai jaunikliai nuo 21–28 savaičių	30	20,0
Žąsys ir pakaitiniai jaunikliai nuo 30–34 savaitės	40	40,0 (metams)
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis):		
Vištų jaunikliai:		
1–17 (dėslųjų vištų)	10	1,5
1–18 (mėsinųjų vištų)	3–4	2,0

1–6 (broileriai)	2–3	1,0–1,2
Kalakutų jaunikliai:		
1–6	15–20	5,0
6–16	30–35	5,7
6–21	40	8,0
Ančių jaunikliai:		
1–7	15	6,7
7–21	15	15,0
Žąsų jaunikliai:		
1–3	15	1,5
3–9	15	5,0
9–30	15	21,0

95. Paskleidus pirmąjį kraiko sluoksnį paukštidėje vėliau, priklausomai nuo kraiko būklės, paukštidę papildomai kreikiama. Kraikas (kraikinis mėšlas) paukštidėse keičiamas keičiant laikomų paukščių grupes.

96. Pirmuoju kalakutų jauniklių amžiaus (iki 6 savaičių) periodu kraikui naudojamos medžio drožlės, antruoju kalakutų amžiaus periodu kraikui naudojami šiaudai.

97. Kraikui naudojama: medžio drožlės, pjuvenos, šiaudai, aukštutinio tipo durpės. Kraikas neturi būti drėgnesnis kaip 25 proc. (šiaudai – 20 proc.). Paukščių kraikui naudojami šiaudai turi būti sandėliuojami daržinėse arba stoginėse. Kraikas neturi būti supelijęs ar užterštas kenksmingomis medžiagomis. Vienadieniams paukščiukams skirtas kraikas paukštidėje, kol dar nėra paukščiukų, turi būti papildomai džiovinamas, įjungus šildytuvus iki 10–15 proc. drėgnio ir pašildant kraiką iki 20–32 °C.

98. Vidutinis kraiko tūrinis svoris:

98.1. nepresuotų šiaudų – 50 kg/m³;

98.2. presuotų šiaudų – 250 kg/m³;

98.3. medžio pjuvenų – 200 kg/m³;

98.4. medžio drožlių – 125 kg/m³;

98.5. aukštutinio tipo durpių – 150 kg/m³.

99. Orasausis kraikas sugeria drėgmės, kg/kg:

99.1. medžio drožlės 1,45;

99.2. pjuvenos (40 proc. drėgnio) 1,52;

99.3. nesmulkinti šiaudai (20 proc. drėgnio) 2,0;

99.4. smulkinti šiaudai (20 proc. drėgnio) 3,0;

99.5. durpės (45 proc. drėgnio) 4,0.

100. Kraiko atsargų turi būti tiek arba jis turi būti tiekiamas tokiu periodiškumu, kad būtų užtikrintas paukštininkystės ūkio aprūpinimas kraiku. Sandėliuojant kraiką paukštininkystės ūkyje turi būti patalpos, kuriose būtų galima laikyti ne mažiau kaip 10 proc. metinės reikmės kraiko atsargų. Tiekiant kraiką pagal sutartis, jis į ūkį gali būti atvežamas kreikimo metu.

XIV. VANDENS REIKMĖS NORMOS. VANDENS TIEKIMO REIKALAVIMAI

101. Paukščiams girdyti ir patalpoms valyti turi būti naudojamas geriamasis vanduo. Esant norminei paukštidžių aplinkos temperatūrai vandens suvartojama 1,6–1,8, vasaros karščių metu – 1,9 karto daugiau lyginant su suvartotu lesalų kiekiu. Vienam paukščiui per parą reikalingas vandens kiekis litrais nurodytas 21 lentelėje.

21 lentelė. Vienam paukščiui per parą reikalingas vandens kiekis

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Bendra vandens reikmė, litrais	Paukščiams girdyti
Suaugusieji paukščiai		
Vištos:		
a) dėsliosios	0,31	0,20–0,25
b) mėsinės	0,36	0,30
Kalakutai	0,48	0,40
Antys	1,92	1,60
Žąsys	1,68	1,40
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis)		
Vištų jaunikliai:		
1–17	0,19	0,15
17–22–26	0,27	0,23
Kalakutų jaunikliai:		
1–6	0,27	0,23
6–26	0,55	0,45
Ančių jaunikliai:		
1–7	1,34	1,12
7–28	1,66	1,38
Žąsų jaunikliai:		
1–9	1,20	1,00
9–34	1,80	1,50

102. Valandinis vandens vartojimo netolygumo koeficientas – 2,5.

103. Vanduo tiekiamas į girdyklas aplinkos temperatūros.

104. Geriant vienas paukštis per parą išlaisto litrais iš:

104.1. lovelinės girdyklos – 0,014–0,017;

104.2. kaušelinės girdyklos – 0,015–0,017.

105. Šaltuoju ir pereinamuoju metų laiku per parą (vienam paukščiui) išgaruoja litrais iš:

105.1. lovelinės girdyklos vienos vietos – 0,014–0,017;

105.2. kaušelinės girdyklos – 0,015–0,017;

105.3. šiltuoju metų laiku vandens išgaravimas padidėja dvigubai.

106. Lašelinių girdyklų našumas:

106.1. 45 ml/min (be kaušelio, vištoms dedeklėms);

106.2. 90 ml/min (be kaušelio, pakaitinėms vištaitėms);

106.3. 110 ml/min (su kaušeliu, broileriams);

106.4. 130 ml/min (su kaušeliu, broileriams).

107. Mėšliniams paviršiams, prie kurių paukščiai nesiliečia, plauti gali būti naudojamas paviršinių telkinių vanduo vadovaujantis Paviršinių vandens telkinių naudojimo vandeniu išgauti tvarkos aprašo nuostatomis.

108. Vandens sunaudojimas peryklose nurodytas 22 lentelėje.

22 lentelė. Vandens sunaudojimas peryklose

Patalpa	Panaudojimas	Vandens reikmė, m ³	Pastaba
Kiaušinių priėmimo patalpa	Patalpos ir įrenginių plovimas ir dezinfekcija	0,4	Kasdien
Rūšiavimo patalpos	Patalpų ir įrenginių plovimas ir dezinfekcija	1,0	Kasdien
Kiaušinių laikymo ir dezinfekavimo patalpos	Patalpų plovimas	0,3	Kasdien
Perinimo patalpa	Patalpos ir inkubatorių plovimas	0,1 kiekvienai spintai	Kasdien
Skilimo patalpa	Patalpos ir inkubatorių plovimas	0,1 kiekvienai spintai	Kasdien
Paukščiukų rūšiavimo ir laikymo patalpa	Patalpų ir įrenginių plovimas	1,0	Kasdien
Plovykla	Perinimo ir skilimo dėklų, taros bei vidaus transporto priemonių plovimas	1,0 m ³ /h	Kasdien pagal darbo grafiką, 4–7 val. per parą

109. Vandens reikmė inkubatorių orui drėkinti ir aušinti nustatoma pagal įrenginių technines charakteristikas. Vandens suvartojimas plovimui ir dezinfekavimui priklauso nuo naudojamos įrangos, ploviklių ir dezinfektantų.

110. Visi paukštininkystės ūkio gamybiniai pastatai (paukštidės, peryklos, kiaušinių sandėliai, veterinariniai ir sanitariniai patikrinimo postai ir kt.) turi būti aprūpinti geriamuoju vandeniu. Prie vandens tiekimo sistemos kiekviename pastate turi būti sumontuoti apskaitos prietaisai, paukštidėse numatyti čiaupai kiekvienai girdyklų eilei atjungti. Vienu metu negali būti atjungiamas daugiau kaip pusė paukštidės girdyklų. Patalpoms valyti pastatuose turi būti įrengti laistymo čiaupai.

111. Keičiant paukščių grupes paukštidėse joms valyti sunaudojama 10–15 litrų/m² vandens, skaičiuojant:

111.1. laikant paukščius ant kraiko – pagal grindų ir sienų plotą;

111.2. laikant paukščius narvuose – pagal grindų, sienų ir lubų plotą.

112. Vandens reikmė kiaušinių sandėlyje, skerdykloje ir kituose pagalbinės bei gamybinės paskirties pastatuose nustatoma pagal juose taikomą technologiją, įrenginių charakteristikas ir projektavimo užduoties reikalavimus.

113. Paukštininkystės ūkio bendras vandens reikmės netolygumo koeficientas – 1,5–1,6.

114. Personalo buities reikmėms per pamainą kiekvienam darbuotojui numatyti po 50 litrų

šalto ir 20 litrų karšto 60–80 °C temperatūros vandens.

XV. NUOTEKŲ TVARKYMO REIKALAVIMAI

115. Paukštininkystės ūkiuose, atsižvelgiant į jų gamybos kryptį ir taikomas technologijas, susidaro tokios nuotekos:

115.1. buitinės nuotekos;

115.2. paukštininkystės ūkių gamybinės nuotekos ir srutos;

115.3. paviršinės nuotekos.

116. Buitinės nuotekos iš tualetų, dušų ir praustuvų turi būti šalinamos atskiru nuotakynu ir tvarkomos vadovaujantis Nuotekų tvarkymo reglamento ir Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo nuostatomis.

117. Srutos, gaunamos paukštininkystės ūkiuose, šiuo atveju paukštidžių ir kitų gamybinių pastatų technologinių įrenginių plovimo, patalpų valymo, mėšlinų paviršių plovimo, paukščių maudymosi kanalų nuotekos ir iš mėšlo mėšlidėse išsiskiriančios srutos, atsižvelgiant į mėšlo šalinimo būdą kaupiamos kartu su skystuoju mėšlu arba srutų rezervuare ir tvarkomos vadovaujantis Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo nuostatomis.

118. Paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento nuostatomis.

119. Paukštininkystės ūkių lauko aptvarų nuotekos savo sudėtimi yra panašios į buitines nuotekas, todėl gali būti išleidžiamos į buitines nuotakynus, prieš tai nusodinant nešmenis tarpiniuose nusodintuvuose, arba tvarkomos vadovaujantis Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo nuostatomis.

120. Veterinarinės paskirties statinių nuotekos, prieš išleidžiant jas pagal paskirtį į tolesnio nuotekų tvarkymo nuotakynus (patalpų ir įrenginių plovimo, buities ir kt.), turi būti nukenksmintos kontaktiniuose nusodintuvuose pagal veterinarinės tarnybos keliamus reikalavimus.

121. Paukštininkystės ūkių nuotekų užterštumas nurodytas 23 lentelėje.

23 lentelė. Paukštininkystės ūkių nuotekų užterštumas

Nuotekos	Pakibusių dalelių, mg/l	BDS ₂₀ , mg/l BDS ₇ , mg/l
Dėslųjų ir mėšinių vištų paukštininkystės ūkių (taip pat ir kalakutų) bendrosios gamybinės nuotekos, kai naudojamos kaušelinės girdyklos	300	300/250
Mėšinių ančių ir žąsų paukštininkystės ūkių bendrosios gamybinės nuotekos	700	700/580
Srutos, gaunamos plaunant paukštidžių pastatus:		
a) laikant paukščius ant kraiko	13500	6900/5700
b) laikant paukščius narvuose	9000	5300/4380
Peryklų nuotekos:		
a) bendrosios nuotekos	210	300/250
b) valant patalpas ir įrenginius	790	460/380
Skerdyklos nuotekos	330	980/810

122. Paukštininkystės ūkių pastatų ir įrenginių plovimo nuotekų (srutų) kiekis yra lygus

sunaudojamo tiems tikslams vandens kiekiui.

XVI. PAUKŠTIDŽIŲ VIDAUS ORO PARAMETRAI. GAMYBINIŲ PATALPŲ ŠILDYMO IR VĖDINIMO REIKALAVIMAI

123. Paukštidių išorinės atitvaros turi būti apšiltintos, patalpa vėdinama ir šildoma.

124. Keičiant paukščių grupes tuščios paukštidės vidaus temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 5 °C. Atliekant dezinfekciją paukštidės vidaus oro temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 30 °C arba tokia, kuriai esant dezinfekavimo medžiagų veikimas yra didžiausias.

125. Paukščių laikymo patalpų vidaus oro temperatūra ir drėgnis nurodomi 24 lentelėje.

24 lentelė. Paukščių laikymo patalpų vidaus oro temperatūra ir drėgnis

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Šaltojo laikotarpio skaičiuojamoji temperatūra, °C			Optimalus santykinis drėgnis, proc.
	Laikant ant kraiko		Laikant narvuose	
	patalpoje	po šildytuve		
Suaugusieji paukščiai				
Vištos	18–21	-	16–18	60–70
Kalakutai	14	-	-	70–80
Antys	14	-	-	70–80
Žąsys	14	-	-	70–80
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis)				
Vištų jaunikliai:				
a) pulko pakaitai:				
1–4	32→29	35→24	33→24	60–70
4–9	29→26	-	22→20	60–70
9–17–22	26→23	-	18	70–60
b) viščiukai broileriai:				
1	33→26	35→30	-	60
2–3	26→24	30→26	-	60
3–6	24→18	-	-	65–70
Kalakutų jaunikliai:				
1	31→28	33→30	-	60–70
2–3	28→22	30→25	-	60–70
3–5	22→20	25→21	-	60–70
5–16	20→17	-	-	60–70
16–33	16	-	-	60–70
Ančių jaunikliai:				

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Šaltojo laikotarpio skaičiuojamoji temperatūra, °C			Optimalus santykinis drėgnis, proc.
	Laikant ant kraiko		Laikant narvuose	
	patalpoje	po šildytuve		
1	26→22	35→26	-	65–75
2–4	20	25→22	-	65–75
4–8	16	-	-	65–75
8–26 (28)	14	-	-	65–75
Žąsų jaunikliai:				
1–3	26→22	30	-	75–65
3–9	20→18	-	-	75–65
9–34	14	-	-	80–70

126. Aplinkos oro temperatūra po augintuvėmis turi būti reguliuojama. Temperatūros duomenys, pateikti su rodykle, nurodo temperatūros dydį laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

127. Pereinamuoju metų laikotarpiu leidžiama padidinti paukščių laikymo patalpų vidaus oro santykinį drėgnį vištoms ir kalakutams iki 75 proc., ančiukams ir žąsiukams iki 85 proc.

128. Šaltuoju metų laikotarpiu leidžiama sumažinti paukščių laikymo patalpų vidaus oro santykinį drėgnį vištoms ir kalakutams bei jų jaunikliams iki 40–50 proc., antims ir žąsimis iki 60 proc., ančiukams ir žąsiukams iki 50 proc.

129. Vadovaujantis Viščiukų broilerių laikymo reikalavimų nuostatomis šaltuoju metų laiku viščiukų broilerių auginimo paukštidėse vidutinis santykinis oro drėgnis per 48 valandas neturi viršyti 70 proc., kai lauko temperatūra yra žemesnė negu 10 °C.

130. Žiemos metu vyresnio amžiaus jauniklių ir suaugusiųjų paukščių laikymo patalpų temperatūrą leidžiama padidinti arba sumažinti ne daugiau kaip 2 °C.

131. Vasaros laikotarpio vėdinimo įrenginių reikalingo našumo patalpos oro skaičiuojamoji temperatūra yra 3 °C aukštesnė už šilčiausio (liepos) mėnesio 13 val. vidutinę lauko oro temperatūrą (A grupės parametrai). Viščiukų broilerių auginimo paukštidėse, kai šešėlyje išmatuota lauko temperatūra yra aukštesnė negu 30 °C, paukštidės vidaus temperatūra neturi viršyti šios lauko temperatūros daugiau negu 3 °C.

132. Paukštidžių vidaus sauso oro šiluminis talpumas turi būti ne didesnis kaip:

132.1. viščiukams iki 30 dienų amžiaus – 71 kJ/kg (17 kcal/kg) sauso oro;

132.2. kitoms paukščių amžiaus grupėms – 67 kJ/kg (16 kcal/kg) sauso oro;

132.3. esant aplinkos oro šiluminiui talpumui 67 kJ/kg (16 kcal/kg) ir daugiau, paukštidžių vidaus oro parametrai turi būti palaikomi taikant oro kondicionavimą, aušinimą drėkinant arba drėkinant pučiamą vėdinimui orą.

133. Leidžiamas didžiausias oro judėjimo greitis paukščių laikymo patalpose pateiktas 25 lentelėje.

25 lentelė. Leidžiamas didžiausias oro judėjimo greitis paukščių laikymo patalpose

Paukštidės	Šaltuoju metų laiku, m/s			Šiltuoju metų laiku, m/s		
	minimalus	optimalus	maksimalus	minimalus	optimalus	maksimalus
Vištoms, kalakutams	0,2	0,3	0,6	0,3	0,6	1,0–2,0
Antims, žąsimis	0,2	0,5	0,8	0,3	0,8	1,2

Paukštidės	Šaltuoju metų laiku, m/s			Šiltuoju metų laiku, m/s		
	minimalus	optimalus	maksimalus	minimalus	optimalus	maksimalus
Paukščių jaunikliams	0,1	0,2	0,5	0,2	0,4	0,6

134. 125 ir 133 punktuose nurodyti vidaus oro parametrai turi būti išlaikomi:

134.1. laikant paukščius ant kraiko – iki 0,8 m aukščio nuo grindų;

134.2. laikant paukščius ant laktų ir įrengiant virš jų lizdus – 0,5 m aukščiau virš aukščiausio laktų ir lizdų aukščio;

134.3. laikant paukščius narvuose – per visą narvų aukštį;

134.4. šviežias oras į paukštidę turi būti tiekiamas tolygiai per visą patalpos plotį.

135. Leidžiama didžiausia kenksmingųjų dujų koncentracija paukštidžių viduje nurodyta 26 lentelėje.

26 lentelė. Leidžiama didžiausia kenksmingųjų dujų koncentracija paukštidžių viduje

Dujos	Didžiausia leistina, ppm
Anglies dioksido (CO ₂)	2000–3000
Amoniaکو (NH ₃)	20–26
Sieros vandenilio (H ₂ S)	3–5

$$\text{ppm} = \text{cm}^3/\text{m}^3$$

136. Didžiausias leidžiamas triukšmo lygis, kuris veikia paukščius – 70 dBA.

137. Paukštidėse turi būti įrengtos automatizuotos vėdinimo sistemos, kurios palaikytų nustatytus vidaus oro parametrus. Apskaičiuojant vėdinimo intensyvumą paukščių jauniklių paukštidėse, reikia kenksmingųjų dujų koncentraciją paukštidžių viduje apskaičiuoti pagal galutinę grupės amžiaus laikotarpį (kai paukščiai yra didžiausi), o apskaičiuojant šildymą – pagal grupės paukščių amžiaus pradinį laikotarpį (kai paukščiai yra mažiausi).

138. Vieno paukščio išskiriamas į aplinką dujų, šilumos ir vandens garų kiekis nurodytas 27 lentelėje. Patalpoje išsiskiriantis anglies dvideginio kiekis yra tiesiogiai proporcingas paukščių išskiriamai bendrajai šilumai. Vidutinė CO₂ emisijos savitoji reikšmė (CO₂ kiekis, tenkantis paukščių bendrosios šilumos vienetui) – 51 cm³/kJ (0,185 m³/kWh). Į šias reikmes įskaitytas ir iš mėšlo išsiskiriantis CO₂ kiekis, kuris sudaro apie 4 proc. bendrojo kiekio.

27 lentelė. Paukščių skaičiuojant vienam kilogramui gyvojo svorio išskiriamas į aplinką dujų, šilumos ir vandens garų kiekis

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Gyvas svoris, kg	Anglies dvideginio, (CO ₂) l/h	Šilumos srautas, W		Vandens garų, g/h
			laisvosios	bendrosios	
Suaugusieji paukščiai					
Dėsliosios vištos:					
a) vištų dedeklių pulko	1,7–1,8	1,54	7	10	4,50
b) veisimo pulko	1,8–2,2	1,54	7	10	4,50
Mėsinių vištų veisimo pulkas (ant kraiko)	2,8–3,9	1,44	6	8	3,75
Kalakutai	4,5–10,0	1,32	5	8	4,20
Antys	2,8–3,8	1,11	8	12	5,70
Žąsys	5,0–5,8	1,00	3	5	3,0
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis)					
Dėslųjų vištų pakaitiniai jaunikliai:					
1	0,05	2,58	18	23	7,90
2–4	0,2–0,25	2,20	14	18	5,50
4–10	0,5–0,6	1,53	8	11	3,30
10–17	1,3	1,26	8	10	3,12
17–22	1,45–1,8	1,02	7	9	3,0
Mėsinių vištų jaunikliai:					
a) auginami pakaitai					
1	0,06	2,37	16	19	4,2
2–4	0,5	2,20	12	14	3,3
4–8	1,2–1,25	1,74	8	10	3,3
8–18	2,2–2,3	1,40	5	7	3,0
18–26	2,5–2,8	1,28	6	8	3,0
b) auginami mėsai					
1	0,15	2,37	16	19	4,2
2–3	0,8	2,20	12	14	3,3
3–6	2,5	1,63	9	11	3,3
Kalakutų jaunikliai:					
a) auginami pakaitai					

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Gyvas svoris, kg	Anglies dvideginio, (CO ₂) l/h	Šilumos srautas, W		Vandens garų, g/h
			laisvosios	bendrosios	
1	0,1	2,8	15	20	11,18
2–4	0,8	2,1	12	15	6,50
4–8	1,9	1,82	10	14	5,57
8–16	4,0–6,0	1,43	7	10	3,90
16–30	5,5–8,0	1,52	7	9	4,20
b) auginami mėsai					
1	0,1	2,8	15	20	11,18
2–4	0,6	2,1	12	15	8,50
4–8	1,9	1,82	10	14	5,57
8–16 (patelės)	4,5	1,32	6	9	3,90
8–21 (patinėliai)	8,0	1,20	5	8	3,75
Ančių jaunikliai:					
a) auginami pakaitai					
1	0,2–0,3	3,1	17	24	15,15
2–4	1,0–1,5	1,8	11	17	8,70
4–7	2,0–2,6	0,92	6	8	4,50
7–21	2,4–2,8	0,89	5	8	4,05
21–26–28	2,8–3,2	0,89	5	7	4,05
b) auginami mėsai					
1	0,2	3,1	17	24	15,15
2–4	1,5	1,8	11	17	8,70
4–7	2,2–2,8	1,23	6	11	4,50
Žąsų jaunikliai:					
a) auginami pakaitai					
1	0,1	2,8	12	20	12,30
2–3	1,5–1,7	2,77	11	19	11,07
3–9	3,5–3,7	1,32	6	9	4,47
9–34	3,8–4,0	0,78	3	5	3,0
b) auginami mėsai					
1	0,1	2,8	12	20	12,30
2–4	1,4–1,6	2,0	11	19	11,07
4–9	3,7–4,0	1,43	6	9	4,50

139. Paukščių jauniklių šilumos išskyrimo rodikliai, pateikti 27 lentelėje, apskaičiuoti laikomiems ant kraiko paukščiams. Laikant paukščius narvuose, 27 lentelėje pateiktas šilumos išskyrimo kiekis turi būti dauginamas iš koeficiento 0,9.

140. Paukščių jauniklių išskiriamas anglies dvideginio, šilumos ir vandens garų kiekis, pateiktas 27 lentelėje, apskaičiuotas nurodyto amžiaus laikotarpio pabaigoje. Vienadienių viščiukų, kalakučiukų, ančiukų ir žasiukų išskiriamas anglies dvideginio, šilumos ir vandens garų kiekis yra nesvarbus ir jo apskaičiuoti nereikia.

141. Jauniklių iki 30 dienų amžiaus anglies dvideginio, šilumos ir vandens garų išskyrimo rodikliai apskaičiuoti 24 °C aplinkos temperatūrai, vyresnio amžiaus jauniklių ir suaugusiųjų paukščių – 16–18 °C aplinkos temperatūrai. Esant paukštidėje kitokiai skaičiuojamai aplinkos oro temperatūrai, išskiriamo anglies dvideginio, šilumos ir vandens garų kiekį apskaičiuoti reikia taikant 28 lentelėje nurodytus koeficientus.

142. Šilumos, drėgmės ir anglies dvideginio išskyrimo apskaičiavimo koeficientai esant kitokiai paukštidės aplinkos oro temperatūrai pateikiami 28 lentelėje.

28 lentelė. Šilumos, drėgmės ir anglies dvideginio išskyrimo apskaičiavimo koeficientai esant kitokiai paukštidės aplinkos oro temperatūrai

Patalpos oro temperatūra, °C	Daugiau kaip 4 savaičių jaunikliai ir suaugusieji paukščiai			Jaunikliai iki 4 savaičių amžiaus		
	laisvoji šiluma	vandens garai ir CO ₂	bendroji šiluma	laisvoji šiluma	vandens garai ir CO ₂	bendroji šiluma
4	1,15	0,85	1,06	-	-	-
8	1,10	0,90	1,04	-	-	-
12	1,05	0,90	1,01	-	-	-
16	1,00	1,00	1,00	-	-	-
20	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
24	1,05	1,05	1,05	1,00	1,00	1,00
26	1,07	1,13	1,09	1,03	1,03	1,03
28	1,10	1,22	1,14	1,05	1,05	1,05
32	1,15	1,34	1,21	1,10	1,20	1,12
36	0,80	1,45	1,00	0,90	1,30	1,05

143. Kenksmingųjų dujų, išsiskiriančių vištidėse iš 1 m² paviršiaus, kraikinio mėšlo ir paukščių ekskrementų per vieną valandą, kiekis (mg) pateiktas 29 lentelėje.

29 lentelė. Kenksmingųjų dujų, išsiskiriančių vištidėse iš 1 m² paviršiaus, kraikinio mėšlo ir paukščių ekskrementų per vieną valandą, kiekis, mg

Paukščių amžiaus grupė	Laikant paukščius ant kraiko			Mėšlas po narvais ir laktomis		
	amoniakas NH ₃	sieros vandenilis H ₂ S	anglies dvideginis CO ₂	amoniakas NH ₃	sieros vandenilis H ₂ S	anglies dvideginis CO ₂

Vištos	25	15	8	8	5	5
Vištų jaunikliai (amžius savaitėmis):						
1	10	4	4	5	2	2
5–10	20	10	5	6	4	3
11–26	25	12	8	8	5	4

144. Kenksmingųjų dujų, išsiskiriančių iš 1 m² paviršiaus, kraikinio mėšlo ir paukščių ekskrementų per vieną valandą, kiekis kitų rūšių visų amžiaus grupių paukščiams apskaičiuojamas įvedus didinamąjį koeficientą, lyginant su vištoms skirtomis normomis: kalakutams – 1,3, antims – 2, žąsims – 1,5.

145. Iš 1 m² mėšlo transportavimo kanalų paviršiaus išsiskiria kenksmingųjų dujų: amoniako – 70 mg/val., sieros vandenilio – 60 mg/val. Šiltuoju metų laiku amoniako išsiskyrimą skaičiuoti taikant koeficientą – 3, sieros vandenilio ir anglies dvideginio – 1,1.

146. Anglies dvideginis – natūralios, bespalvės, bekvapės, nedegios, sunkesnės už orą šiltnamio efektą sukeliančios dujos (CO₂; 1m³ dujų = 1,98 kg). Jos yra medžiagų apykaitos produktas. Didžiausias jų kiekis patalpose susidaro kvėpuojant paukščiams, taip pat naudojant dujinius, dyzelinius ar kitokius anglies dvideginį į aplinką išskiriančius šildytuvus. Truputį anglies dvideginio išsiskiria pūvant paukščių ekskrementams, lesalams, kaistant giliam kraikui. Anglies dvideginio koncentracija patalpose mažinama intensyvinant vėdinimą.

147. Amoniakas – bespalvės, aštraus kvapo, lengvesnės už orą, gerai tirpstančios vandenyje, aplinką rūgštinančios dujos (NH₃; 1m³ dujų = 0,77 kg). Paukštidėje intensyviausiai garuoja iš paukščių išmatų. Amoniako koncentracija patalpose mažinama intensyvinant vėdinimą. Iš patalpos pašalinto amoniako koncentracija aplinkoje neturi viršyti normų, nustatytų Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašė.

148. Amoniako išmetamas kiekis ir azoto nuostoliai iš mėšlo mažinami taikant kompleksines priemones dujų išmetamam kiekiui mažinti iš tvarto, mėšlo šalinimo sistemos, mėšlidės ir trešiant laukus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

148.1. mažinant amoniako koncentraciją paukštidėse ir iš jų į aplinkos orą išmetamą amoniako kiekį, paukštininkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- parinkti lesalus racione su mažesniu baltymų kiekiu;
- mažinti mėšlo pH. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 50 proc;
- į mėšlą įmaišyti cheminių ir biologinių preparatų, probiotikų, organinės anglies. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 30 proc;
- daugiau kreikti šiaudais arba durpėmis ir dažniau šalinti mėšlą iš tvarto;
- mažinti oro temperatūrą tvarte, jeigu ji ne žemesnė už minimalią rekomenduotiną;
- mažinti mėšlu užterštų paviršių plotą. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 25 proc.;
- mažinti betono higroskopiskumą, paviršių padengiant hidroizoliacinėmis medžiagomis ar įsiskverbiančiais ir betono paviršiaus struktūrą pakeičiančiais nano dangais;
- mažinti šviežio mėšlo kontaktą su aplinkos oru ir mėšlą kuo mažiau maišyti;
- mažinti mėšlo paviršiaus drėgnumą ir temperatūrą. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja iki 45 proc;

- intensyvinti mėšlo paviršiaus džiovimą ir plutos formavimąsi natūraliomis sąlygomis bei naudojant dirbtines priemones: šiaudus, šiaudų granules, durpes ir kt. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 40 proc.;

- iš paukštidės šalinamą orą valyti biofiltruose. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja iki 80 proc.;

- mėšlą džiovinti. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja iki 50 proc.;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

148.2. mažinant išmetamo amoniako kiekį iš tirštojo mėšlo mėšlidės, paukštininkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- uždengti mėšlidę stogo danga;

- uždengti mėšlo rietuvę šiaudais, durpėmis, plėvele arba kt. danga. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 60 proc.;

- mažinti mėšlo paviršiaus plotą (pvz., mėšlidę statyti su aukštesnėmis sienomis);

- palaikyti didelį sausųjų medžiagų kiekį mėšle (pvz., uždengiant stogą virš mėšlidės);

- mėšlo rietuvę krauti kūgio forma, kad nubėgtų krituliai;

- mėšlą džiovinti. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja iki 50 proc.;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

148.3. mažinant išmetamo amoniako kiekį iš skystojo mėšlo (praskiesto vandeniu) mėšlidės, paukštininkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- mažinti mėšlo paviršiaus plotą, įrengiant gilesnę mėšlidę;

- uždengti mėšlidę sandaria stogo danga. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 80 proc.;

- uždengti mėšlo paviršių smulkintais šiaudais, keramzito granulėmis, durpėmis, aliejumi, brezentu, sintetinė plėvele arba kita danga. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 60 proc.;

- šviežią mėšlą tiekti į mėšlidės dugną, t. y. po mėšlo paviršiuje susiformavusia danga. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 40 proc.;

- mėšlą laikyti sandariose plastikinėse rankovėse-maišuose. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja iki 100 proc.;

- mėšlą uždengti plūduriuojančiais rutuliais. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja iki 60 proc.;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

148.4. Mažinant išmetamo amoniako kiekį iš mėšlo tręšiant dirvą, paukštininkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- naudoti skystojo mėšlo ir srutų tiesioginio įterpimo į ariamąją dirvą technologijas. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 60 proc.;

- kuo greičiau įterpti ant dirvos paviršiaus paskleistą mėšlą. Išmetamo amoniako kiekis sumažėja daugiau kaip 30 proc.;

- mėšlą skleisti, kai drėgnas oras, mažas vėjo greitis ir nėra karšta.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

149. Vidutinė amoniako emisija iš paukščio laikymo vietos:

149.1. vištų dedeklių narvuose – 0,1 kg/metus;

149.2. broilerių – 0,08 kg/metus.

150. Sieros vandenilis – labai nuodingos, bespalvės, nemalonaus kvapo, sunkesnės už orą dujos (H_2S ; $1m^3$ dujų = 1,54 kg), kurios išsiskiria pūvant išmatų, lesalų baltymams. Taikant kraikinę

paukščių laikymo technologiją arba dažnai šalinant mėšlą sieros vandenilio paukštidėse nesusidaro. Sieros vandenilis išsiskiria maišant ilgai stovėjusias (ilgiau kaip 21 dieną) skystas išmatas. Iš patalpos pašalinto sieros vandenilio koncentracija aplinkoje neturi viršyti nustatytų normų, reglamentuojamų Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašą.

151. Azoto suboksidas – natūralios šiltnamio efektą sukeliančios dujos (N_2O ; $1m^3$ dujų = 2,00 kg) išsiskiria pūvant mėšlui beorėje aplinkoje, daugiausia tvartuose kraikinio mėšlo apatiniuose sluoksniuose ir skystajame mėšle.

152. Azoto suboksido N_2O vidutinis išmetamas kiekis iš mėšlidės:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

152.1. skystojo mėšlo – 0,001 kg/kg azoto N, kuris yra ekskrementuose;

152.2. tirštojo mėšlo – 0,02 kg/kg azoto N, kuris yra ekskrementuose;

152.3. Išmetamo azoto suboksido kiekis mažinamas paukščius lesinant mažo baltymingumo pašarais, mažinant azoto nuostolius iš mėšlo, vengiant anaerobinio mėšlo laikymo.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

153. Azoto koncentracija paukščių ekskrementuose:

153.1. vištų dedeklių – 16 kg/t;

153.2. broilerių ir kalakutų – 30 kg/t.

154. Metanas – natūralios, bespalvės, bekvapės, lengvesnės už orą, šiltnamio efektą sukeliančios dujos (CH_4 ; $1m^3$ dujų = 0,72 kg), kurios susidaro anaerobinėje šiltoje aplinkoje ir mėšle.

155. Išmetamo metano kiekis mažinamas taikant kompleksines priemones:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

155.1. iš ekskrementų išsiskiria metano vidutiniškai:

155.1.1. broilerių – 0,00172 kg/kg ekskrementų;

155.1.2. vištų pakaitinių jauniklių – 0,00144 kg/kg ekskrementų;

155.1.3. vištų dedeklių skystojo mėšlo – 0,00712 kg/kg ekskrementų;

155.1.4. vištų dedeklių tirštojo mėšlo – 0,00118 kg/kg ekskrementų;

155.1.5. ančių – 0,00071 kg/kg ekskrementų;

155.1.6. kalakutų – 0,00157 kg/kg ekskrementų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

155.2. mažinant išmetamo metano kiekį, paukštininkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- vengti anaerobinio mėšlo laikymo;
- didinti kraiko naudojimą ir mažinti mėšlo drėgnumą;
- uždengti skystojo mėšlo rezervuarus ir surinkti metano dujas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

155.3. vištų dedeklių skystojo mėšlo – 0,00712 kg/kg ekskrementų;

155.4. vištų dedeklių tirštojo mėšlo – 0,00118 kg/kg ekskrementų;

155.5. ančių – 0,00071 kg/kg ekskrementų;

155.6. kalakutų – 0,00157 kg/kg ekskrementų.

156. Minimalus šviežio oro kiekis $m^3/val.$, būtinas paukštidėje laikomų paukščių 1 kg gyvojo svorio, nurodytas 30 lentelėje.

30 lentelė. Minimalus šviežio oro kiekis $m^3/val.$, būtinas paukštidėje laikomų paukščių 1 kg

gyvojo svorio

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Reikalingas oro kiekis, m ³ /val. ?kg pagal metų laiką	
	šaltasis	šiltasis
Suaugusieji paukščiai		
Dėsliosios vištos (narvuose)	0,70	6,0–7,0
Mėsinės vištos (ant kreikiamų grindų)	0,75	5,0–7,0
Kalakutai	0,60	6,0
Antys	0,70	7,0
Žąsys	0,60	7,0
Paukščių jaunikliai (amžius savaitėmis)		
Dėsliųjų vištų jaunikliai:		
1–9	0,8–1,0	7,0
9–22	0,75	7,0
Mėsinių vištų jaunikliai:		
1–9	0,75–1,8	5,0–7,0
9–26	0,70	5,0–7,0
Viščiukai broileriai: 1–6	0,7–1,0	5,0–7,0
Kalakutų, ančių, žąsų jaunikliai:		
1–9	0,65–1,0	7,0
daugiau kaip 9	0,60	7,0

156¹. Sieros vandenilis, labai nuodingos nemalonaus kvapo dujos (H₂S; 1m³ dujų = 1,54 kg) išsiskiria pūvant mėšlo, pašarų baltymams. Sieros vandenilis išsiskiria maišant ilgai stovėjusį skystąjį mėšlą, todėl tokio mėšlo maišymo įrenginiai turi būti už tvarto ribų. Mažinant išmetamo sieros vandenilio kiekį, paukštinkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- mažinti baltymų kiekį pašaruose;
- gausiai kreikti;
- separuoti mėšlą, atskiriant tirštąją ir skystąją frakcijas;
- dažniau šalinti skystąjį mėšlą iš tvartų.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

157. Paukštidėse drėgmės išsiskyrimas apskaičiuojamas įvertinant drėgmę, išsiskiriančią:

- 157.1. kvėpuojant paukščiams;
- 157.2. garuojant iš girdyklų;
- 157.3. džiūvant ekskrementams (mėšlui);
- 157.4. nuo plaunamų grindų.

158. Paukščiai išskiria į aplinką nemalonus kvapus. Kvapus sudaro daugiau kaip 200 organinių junginių. Ypač daug kvapų sudėtyje yra organinių rūgščių, amoniako, fenolio ir kitų medžiagų. Kvapų koncentracija matuojama kvapų vienetais (OU) 1 m³ oro. 1 OU – tai toks kvapas,

kurį pradeda užuosti žmogus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

158.1. vidutinis kvapų išskyrimas iš paukščio vietos:

158.1.1. vištų dedeklių, laikomų narve, – 0,37 OU/s (sekundę);

158.1.2. laisvai laikomų vištų – 0,22 OU/s;

158.1.3 broilerio – 0,22 OU/s.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

158.2. mažinant kvapų išskyrimą, naujai projektuojamuose paukštininkystės tvartuose turi būti pasirinktinai taikomos kompleksinės priemonės, išskyrus mažus ir labai mažus ūkius:

- neleisti skysčiams kauptis grindų paviršiuje;

- gerinti betono savybes priedais, mažinančiais betono higroskopiškumą, betono paviršių padengiant hidroizoliacinėmis medžiagomis ar įsiskverbiančia ir betono paviršiaus struktūrą pakeičiančia nano danga;

- gausiai kreikti sausais šiaudais;

- mažinti mėšlo pH;

- į mėšlą įmaišyti cheminių ir biologinių preparatų, organinės anglies;

- mažinti tvartų dulkėtumą;

- mažinti oro temperatūrą tvarte;

- iš tvarto orą šalinti per šiaudų, komposto, medžio drožlių ar kitų medžiagų biofiltrus;

- mėšlą uždengti šiaudais, durpėmis, keramzitu, plėvele ar kita danga;

- mėšlą separuoti: atskiriant tirštąją ir skystąją frakcijas;

- apdoroti mėšlą anaerobinėje aplinkoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

159. Peryklos patalpų oro parametrai pateikti 31 lentelėje.

31 lentelė. Peryklos patalpų oro parametrai

Patalpos pavadinimas	Temperatūra, °C	Santykinis drėgnis, proc.	Oro judėjimo greitis, m/s
Kiaušinių priėmimo patalpa	15–22	60–70	0,1–0,5
Kiaušinių rūšiavimo patalpa	19–22	60–70	0,1–0,5
Kiaušinių laikymo patalpa	16–20	75–80	0,1–0,5
Dezinfekavimo kamera:			
a) įjungus technologinę įrangą;	20–25	40–80	0,3–0,8
b) veikiant technologinei įrangai	35	80	0,2–1,0
Perinimo patalpa	20–22	50–70	0,2–0,5
Skilimo patalpa	20–22	50–70	0,2–0,5
Paukščiukų rūšiavimo ir apdorojimo patalpa, ekspedicija	24–26	60–65	0,2–0,5
Paukščiukų laikymo ir aerolinio apdirbimo patalpa	28–30	60–65	0,2–0,5

Patalpos pavadinimas	Temperatūra, °C	Santykinis drėgnis, proc.	Oro judėjimo greitis, m/s
Plovykla	18–22	iki 90	0,3–0,6

160. Peryklos patalpose (išskyrus patalpas kiaušiniams saugoti ir dezinfekavimo kameras) šiltuoju metų laiku leidžiamas temperatūros pakilimas, bet ne daugiau kaip 5 °C aukščiau lauko aplinkos temperatūros 13 val. ir ne daugiau kaip iki 30 °C.

161. Oro pasikeitimo ciklų skaičius per valandą peryklos patalpose pateiktas 32 lentelėje.

32 lentelė. Oro pasikeitimo ciklų skaičius per valandą peryklos patalpose

Patalpų pavadinimas	Oro apykaita, kartai/val.	
	tiekimas	šalinimas
Perinimo patalpa	pagal apskaičiavimus	pagal apskaičiavimus
Skilimo patalpa	pagal apskaičiavimus	pagal apskaičiavimus
Kiaušinių priėmimo patalpa	1,5	1,5
Kiaušinių rūšiavimo patalpa	1,5	1,5
Dezinfekavimo kamera	pagal įrenginius	pagal įrenginius
Džiovinimo patalpa	-	20
Paukščiukų saugojimo patalpa	pagal apskaičiavimus	pagal apskaičiavimus
Paukščiukų rūšiavimo patalpa	pagal apskaičiavimus	pagal apskaičiavimus
Paukščiukų aerozolinio apdirbimo patalpa	10	10
Ekspedicija	1	1
Plovykla	4	4
Dezinfekavimo medžiagų paruošimo ir saugojimo patalpa	-	3
Sandėliai, inventorinės	-	1
Kiaušinių saugojimo patalpos	-	5
Atliekų patalpos	-	10

162. Šilumos išsiskyrimą nuo perinimo spintų ir šviežio oro tiekimo į perinimo patalpas kiekį reikia apskaičiuoti pagal įrenginių techninius duomenis. Tiekiant šviežią orą perinami kiaušiniai aprūpinami deguonimi, pašalinamas anglies dvideginis ir tolygiau pasiskirsto šiluma. Būtina, kad 1–18 perinimo dieną 1000 kiaušinių per valandą į jų buvimo aplinką inkubatoriuje būtų tiekama po 10 cm³, 19–21 dieną – po 30 cm³ oro.

163. Vienadienių paukščiukų laikymo patalpose oro apykaitą reikia skaičiuoti atsižvelgiant į tai, kad 1000 vienadienių paukščiukų turi būti pateikta 70 m³/val. šviežio oro.

164. Perinimo ir skilimo patalpose turi būti didesnio slėgio vėdinimo sistema. Oro tiekimo sistema turi būti 5–10 proc. našesnė už apskaičiuotą oro apykaitą.

165. Atskiros neigiamo slėgio vėdinimo sistemos turi būti numatytos kiaušinių rūšiavimo patalpoje, dezinfekavimo kameroje, taros džiovinimo patalpoje, kiekvienoje perinimo patalpoje, kiekvienoje skilimo patalpoje, paukščiukų sukaupimo ir rūšiavimo patalpose, plovykloje, paukščiukų aerozolinio apdirbimo patalpoje, atliekų patalpoje.

166. Atskiros oro tiekimo sistemos su oro filtravimo, dezinfekavimo ir apdorojimo

ultravioletiniais spinduliais įranga turi būti numatytos perinimo ir skilimo patalpose. Atskiros oro tiekimo sistemos taip pat turi būti numatytos dezinfekavimo kameroje, paukščių aerozolinio apdirbimo patalpoje ir kitose gamybinėse bei buitinėse patalpose.

167. Skilimo spintų neigiamo slėgio vėdinimo sistemose turi būti įrengti filtrai pūkams ir dulkėms iš oro išvalyti.

168. Perinimo ir skilimo spintų vidaus vėdinimą reikia numatyti atsižvelgiant į įrenginių techninius reikalavimus.

169. Atliekų patalpoje, plovykloje, dezinfekavimo priemonių paruošimo ir saugojimo patalpoje numatoma tikrai mechaninė oro šalinimo ventiliacija. Oras pakliūna į šias patalpas iš kitų greta esančių patalpų ir koridorių.

170. Peryklos patalpose turi būti įrengtos temperatūros reguliavimo ir ventiliacijos sistemos. Vėdinimo sistemos įrenginiai paukštidėse ir peryklose, ypač perinimo ir skilimo patalpose, turi būti lengvai išardomi, patogūs valyti ir dezinfekuoti.

XVII. TECHNOLOGINIŲ ĮRENGINIŲ PASTATYMO IR GAMYBINIŲ PROCESŲ MECHANIZAVIMO REIKALAVIMAI

171. Paukštidžių technologinių procesų kompleksiniam mechanizavimui ir automatizavimui, t. y. lesalams dalinti, girdyti, reikiama mikroklimatui palaikyti, kiaušiniams surinkti, taip pat paukštidėms kurti, mėšlui šalinti ir tvarkyti, paukščių veterinariniam aptarnavimui, patalpoms valyti ir dezinfekuoti, turi būti naudojami ekonomiškai pagrįsti mašinų bei įrenginių komplektai.

172. Paukštininkystės ūkiuose, priklausomai nuo taikomos technologijos ir gamybos apimtys, būtina diegti technologinio proceso automatizuoto valdymo sistemą, užtikrinančią automatizuotą technologinio proceso parametrų pagrindiniuose gamybiniuose pastatuose ir įrenginiuose valdymą ir kontrolę, mikroklimato ir šviesos režimo valdymą ir kontrolę, kitų paukštininkystės ūkio įrenginių darbą be avarijų.

173. Mikroklimato režimo palaikymas paukštidėse ir peryklose turi būti visiškai automatizuotas. Sutrikus vėdinimo sistemai turi būti numatyta šviesos ir garso signalizacija. Paukštidėse, kur paukščiai laisvai išleidžiami į lauko aptvarus, paukštidžių vėdinimas gali būti neautomatizuotas.

174. Paukščiams, kiaušiniams ir kitai paukštininkystės ūkių produkcijai transportuoti, tiek paukštidžių viduje, tiek ir tarp paukštidžių, turi būti naudojamas specializuotas transportas ir speciali unifikuota tara ir konteineriai.

175. Miltvežiais atvežti lesalai pneumatiniu būdu arba transporteriais pakraunami į bokštinius aruodus, kurie gali būti su svorio nustatymo įtaisais arba be jų. Iš aruodų lesalai transporteriais automatizuotai tiekiami tiesiog į paukščių lesinimo technologines linijas.

176. Paukščiams girdyti numatomos girdyklos, išlaistančios mažiausiai vandens.

177. Paukštidės kreikamos atvežant į pastatus kraiką mobiliomis priemonėmis ir paskleidžiant bei išlyginant kraiko sluoksnį paukštidėse rankiniu būdu.

178. Kraikinis paukščių mėšlas iš paukštidžių šalinamas mobiliomis priemonėmis į paukštidės mėšlidę tvarto gale arba pakraunamas į traktorinę priekabą ir išvežamas į paukštininkystės ūkio mėšlidę arba kitokius mėšlo apdirbimo įrenginius.

179. Kraikinis ir kitoks tirštasis mėšlas į tręšimo laukus transportuojamas ir paskleidžiamas mėšlo kratytuvais. Skystasis mėšlas ir srutos į tręšimo laukus transportuojami srutvežiais.

180. Paukštidėms valyti, plauti ir dezinfekuoti naudojamos mažosios mechanizacijos priemonės: mechaninės šluotos, aukšto slėgio plovimo siurbiai, patalpų dezinfekavimo degikliai, purkštuvai ir aerozolinio dezinfekavimo įrenginiai.

181. Technologinių procesų mechanizavimo priemonės turi būti laikomos stoginėje ar garaže.

182. Tarai su paukščiais pakrauti (iškrauti) į transporto priemones turi būti specialus transportas su kėlimo transportavimo įrenginiais.

183. Projektuojant paukštininkystės pastatus ir parenkant technologiniams procesams mechanizuoti įrenginius turi būti laikomasi saugumo technikos ir priešgaisrinių reikalavimų.

184. Paukštidėse laikant paukščius narvuose vištoms dedeklėms ir įrenginiams apžiūrėti ir vištoms dedeklėms išimti iš narvų turi būti palikti tarp narvų eilių 90 cm pločio takai.

XVIII. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR ELEKTROTECHNIKOS ĮRENGINIŲ REIKALAVIMAI. ŽAIBOSAUGA

185. Paukštininkystės ūkio statinių ir jų patalpų kategorijos pagal sprogimo ir gaisro pavojų ir aplinkos įvertinimas pagal elektros įrenginių įrengimo reikalavimus nustatomi projekto technologinėje dalyje vadovaujantis Gaisrinės saugos pagrindiniais reikalavimais ir Specialiųjų patalpų ir technologinių procesų elektros įrenginių įrengimo taisyklių reikalavimais.

186. Paukštidėse su automatizuota bei priverstine vėdinimo sistema elektros tiekimas turi būti be pertrūkių, todėl projektuose reikia numatyti rezervinius elektros generatorius, varomus vidaus degimo variklių, kurie automatiškai įsijungtų į elektros tiekimo tinklą. Nutrūkus elektros tiekimui ir sutrikus vėdinimo sistemai turi įsijungti garso signalizacija.

187. Peryklose turi būti suprojektuoti autonominiais varikliais varomi elektros generatoriai.

188. Paukščiai turi būti apsaugoti nuo prisilietimo įtampos.

189. Paukštininkystės ūkių statiniai turi būti apsaugoti nuo žaibo.

XIX. PAUKŠTIDŽIŲ VIDAUS APŠVIETIMAS IR APŠVIETIMO NORMOS

190. Paukščių laikymo patalpų apšvieta ir apšvietimo periodų trukmė priklauso nuo paukščių rūšies, amžiaus, produktyvumo, taikomos auginimo (laikymo) technologijos ir yra nustatoma vadovaujantis paukščių veislininkystės įmonių rekomendacijomis ir teisės aktais.

191. Dirbtinio paukštidžių apšvietimo sistema turi būti valdoma programiniu būdu. Apšvietimo valdymo programos turi būti sudarytos visam jaunikių išauginimo ir suaugusiųjų paukščių laikymo ciklui (periodui).

192. Sudarant vištų dedeklių paukštidės apšvietimo valdymo programą reikia vadovautis Dedeklių vištų laikymo reikalavimais.

193. Sudarant viščiukų broilerių paukštidės apšvietimo valdymo programą reikia vadovautis Viščiukų broilerių laikymo reikalavimais.

194. Patalpų apšvietimas matuojamas paukščių akių lygyje. Didžiausias patalpų apšvietimas ir apšvietimo kitimo ribos pagal įvairių paukščių rūšis ir amžiaus grupes nurodytas 33 lentelėje.

33 lentelė. Didžiausias patalpų apšvietimas ir apšvietimo kitimo ribos pagal įvairių paukščių rūšis ir amžiaus grupes

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Didžiausias apšvietimas ir apšvietimo kitimo ribos, lx
Suaugusieji paukščiai	
Dėsliosios vištos ir priauglis nuo 22 savaičių	10–60 ant kraiko 5–60 narvuose
Mėsinės vištos ir priauglis nuo 26 savaičių	10–60
Kalakutai	15–100
Antys	15–75
Žąsys	15–75

Paukščių jaunikliai, auginami pulko pakaitai	
Dėsliųjų vištų	10–60 ant kraiko 5–60 narvuose
Mėsinių vištų	10–60
Kalakutų	10–70
Ančių	15–75
Žąsų	10–75
Paukščių jaunikliai, auginami mėsai	
Viščiukai broileriai	5–50
Kalakučiukai	5–70
Ančiukai	5–75
Žąsiukai	20–75

195. Laikotarpiu, kai paukščiai nelesinami, ir realizacijos metu juos gaudant, paukštidės apšvietimo intensyvumas turi būti ne daugiau kaip 2–3 liuksai.

196. Peryklos patalpose turi būti įrengtas natūralus ir dirbtinis apšvietimas.

XX. PAUKŠČIŲ ESKREMENTŲ IŠEIGOS NORMOS, JŲ FIZIKINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS

197. Vidutinė vieno paukščio ekskrementų išeiga per parą, ekskrementų drėgnis ir tankis pateikti 34 lentelėje.

34 lentelė. Vidutinė vieno paukščio ekskrementų išeiga per parą, ekskrementų drėgnis ir tankis

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Eskrementų išeiga, g/paukščiui/per parą	Eskrementų drėgnis, proc.	Eskrementų tankis, t/m ³
Suaugusieji paukščiai			
Vištos:			
a) dėsliųjų vištų veisimo pulkas	155	71–73	0,6–0,7
b) vištų dedeklių pulkas	150	71–73	0,6–0,7
c) broilerių pulkas	160	71–73	0,6–0,7
Kalakutai	260	64–66	0,6–0,8
Antys	340	80–82	0,7–0,8
Žąsys	392	80–82	0,7–0,8
Paukščių jaunikliai, auginami pulko pakaitai			
Dėsliųjų vištų jaunikliai	100	64–66	0,6–0,7
Mėsinių vištų jaunikliai	110	72–74	0,6–0,7

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Ekskrementų išeiga, g/paukščiui/per parą	Ekskrementų drėgnis, proc.	Ekskrementų tankis, t/m ³
Kalakutų jaunikliai	160	70–72	0,6–0,7
Ančių jaunikliai	250	76–78	0,7–0,8
Žąsų jaunikliai	340	76–78	0,7–0,8
Paukščių jaunikliai, auginami mėšai (amžius savaitėmis)			
Viščiukai broileriai: 1–6	65	66–74	0,6–0,7
Kalakutų jaunikliai: 1–6	160	70–72	0,6–0,7
Ančių jaunikliai: 1–7	190	76–78	0,7–0,8
Žąsų jaunikliai: 1–9	200	76–78	0,7–0,8

198. Suaugusiųjų paukščių ir jų jauniklių, laikomų ant kraiko, ekskrementų drėgmė sumažėja: vištų ir kalakutų iki 50 proc., ančių – 35 proc. Apskaičiuojant mėšlidžių talpą, būtina įvertinti ekskrementų sudžiūvimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

199. Paukščių bekraikio mėšlo vidutinis tankis yra 0,7–0,8 t/m³; drėgnis (bekraikio) – 55–60 proc.; kraikinio mėšlo tankis – 0,45–0,55 t/m³.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

200. Projektuojant paukščių mėšlo tvarkymo statinius ir apskaičiuojant jo kiekį laukams tręšti reikia atsižvelgti į paukščių mėšlo fizikinės ir cheminės savybes, nurodytas 35 lentelėje.

35 lentelė. Paukščių mėšlo fizikinės ir cheminės savybės

Mėšlo rūšis	Vidutini s drėgnis, proc.	Azotas			P ₂ O ₅	K ₂ O
		bendras	amoniakas	nitratinis		
		proc. nuo drėgnos mėšlo masės				
Bekraikis mėšlas						
Vištų	71–73	1,7–1,9	0,05	-	1,8–2,0	0,5–0,6
Kalakutų	64–66	0,8–0,9	0,08	-	0,6–0,7	0,5–0,6
Ančių	80–82	0,6–0,8	0,10	-	0,5–0,6	0,8–1,0
Žąsų	80–82	0,9–1,0	0,10	-	1,1–1,5	0,3–0,4
Kraikinis mėšlas						
Su durpėmis	48	2,05	0,61	0,100	1,90	0,80
Su pjuvenomis	23	2,05	0,30	0,004	1,78	0,80
Durpių 80 proc., pjuvenų 20 proc.	31	1,81	0,64	0,020	2,32	0,93
Durpių 80 proc.,	35	2,43	0,55	0,100	1,79	0,70

šiaudų 20 proc.						
-----------------	--	--	--	--	--	--

201. Bekraikio mėšlo bendrasis rūgščių kiekis – 1,5–2,0 proc., pH svyruoja nuo 5,5 iki 6,0. Saugojimo metu bekrakis paukščių mėšlas įgauna šarminių savybių ir jo pH tampa nuo 8,0 iki 9,0.

XXI. MĖŠLO ŠALINIMO TVARKYMO IR MĖŠLIDŽIŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI

202. Bekraikis paukščių mėšlas iš paukštidžių su narvais šalinamas paukščių laikymo įrenginių komplekte esamais mechanizmais vieną arba du kartus per parą (džiovinant narvuose išlaikomas iki 7 parų). Mėšlas kraunamas į transporto priemonę ir išvežamas į mėšlidę. Priklausomai nuo naudojamų įrenginių ir mėšlo šalinimo technologijos, šalinamas bekrakis mėšlas gali būti: skystas (praskiestas vandeniui), natūralaus drėgnio ir sudžiūvęs (iki 40 proc. drėgnio).

203. Kraikinis mėšlas ir mėšlas, susikaupiantis po laktomis, šalinamas iš pastato tik keičiantis jame paukščių grupėms (paukščių auginimo, laikymo ciklui pasibaigus). Kraikinis mėšlas šalinamas mobiliomis priemonėmis ir iš karto išvežamas į mėšlidę.

204. Vadovaujantis Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašu nustatytą laiką kauptas mėšlidėje paukščių mėšlas daugiausia naudojamas laukams tręšti. Atskirais atvejais mėšlas gali būti panaudotas kitoms reikmėms: kompostui ir biodujoms gaminti, substratui gaminti kultūrinių grybų auginimui, kitoms energetinėms reikmėms (deginti ir kt.), tačiau visais atvejais po panaudojimo (perdirbimo) likęs produktas naudojamas trąšoms.

205. Tirštojo mėšlo arba skystojo mėšlo mėšlidės turi būti įrengtos vadovaujantis Aplinkosaugos reikalavimais mėšlui tvarkyti [9.6].

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

206. Nuotekos, susidarančios plaunant paukštides ir jų įrenginius, tvarkomos vadovaujantis Aplinkosaugos reikalavimais nuotekoms tvarkyti [9.8].

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

207. Vidutiniai ir didžiausi paukščių (auginimo laikotarpio pabaigoje) mėšlo kiekiai $m^3/1000$ paukščių per mėnesį pateikti 36 lentelėje.

36 lentelė. Vidutiniai ir didžiausi paukščių (auginimo laikotarpio pabaigoje) mėšlo kiekiai $m^3/1000$ paukščių per mėnesį

Paukščių rūšis ir amžiaus grupė	Paukščių laikymo būdas	Mėšlo tipas	Mėšlo kiekis, $m^3/1000$ paukščių per mėnesį
Viščiukai broileriai	ant kraiko	kraikinis	2,5–3,0
Vištų pakaitiniai jaunikliai	ant kraiko	kraikinis	4,3–4,7
Vištos dedeklės	narvuose	bekraikis	5,0–8,2
Suaugusios vištos	ant kraiko	kraikinis	8,6
Suaugusios antys	ant kraiko	kraikinis	12,7–20,6
Ančiukai, auginami mėsai	ant kraiko	kraikinis	7,2–18,7
Suaugusieji kalakutai	ant kraiko	kraikinis	9,8–16,0
Kalakutai, auginami mėsai	ant kraiko	kraikinis	6,0–13,0
Suaugusios žąsys	ant kraiko	kraikinis	14,7–36,0
Žąsiukai, auginami mėsai	ant kraiko	kraikinis	7,5–33,0

208. Apskaičiuojant paukštidėje gaunamo mėšlo kiekį būtina kiekvienu atveju įvertinti paukščių rūšį, jų amžių, laikymo būdą, mėšlo sudžiūvimo ir kitas priežastis, turinčias įtakos mėšlo kiekiui.

209. Kraikinio mėšlo mėšlidės tūrio panaudojimo koeficientas – 0,8–0,9.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-764](#), 2021-11-29, paskelbta TAR 2021-11-29, i. k. 2021-24649

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 21 d. įsakymo Nr. 3D-473 „Dėl Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 04:2012 patvirtinimo“ pakeitimo